

תוכן העניינים

10	פתח דבר
10	מידע צופה פני עתיד
11	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
11	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק
14	סיכונים עיקריים
14	יעדים ואסטרטגיה עסקית
14	התפתחויות במבנה ההון
14	התפתחויות במקורות המימון
15	התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית
16	התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע
16	נושאים נוספים
16	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
16	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
16	אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק
16	הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק
18	סיכונים מובילים ומתפתחים
18	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים
18	אירועים לאחר תאריך המאזן
18	שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים
19	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר
19	ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר
23	ניתוח ההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
23	נכסים והתחייבויות
27	הון, הלימות הון ומינוף
31	פעילות חוץ מאזנית אחרת
32	מידע כספי לפי מגדרי פעילות
41	חברות מוחזקות עיקריות
42	סקירת הסיכונים
42	התפתחויות בסיכונים ואופן ניהולם
43	הערכת גורמי הסיכון
44	סיכון אשראי
60	סיכון תפעולי
61	סיכון שוק וריבית
63	סיכון נדילות ומימון
64	סיכונים אחרים
64	סיכון ציות ורגולציה
64	סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון
65	סיכון מוניטין
65	סיכון אסטרטגי-עסקי
66	מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים
66	מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים
67	בקרות ונהלים

הצהרות לגבי גילוי
דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים
תמצית דוחות כספיים
ממשל תאגיד, פרטים נוספים ונספחים לדוח הרבעוני
גילויים פיקוחיים נוספים
דוח סיכונים
תיאור המאפיינים של מכשירי ההון הנכללים בהון הפיקוחי

רשימת טבלאות (לוחות) הנכללים במסגרת הדוח התמציתי של הדירקטוריון והנהלה

11	דוח רווח והפסד - סעיפים עיקריים
12	מאזן - סעיפים עיקריים
13	יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)
17	פרטים על שערי החליפין היציגים ושיעור השינוי בהם
17	השינויים במדדי המניות העיקריים בישראל (באחוזים)
17	השינויים במדדי איגרות החוב העיקריים בישראל (באחוזים)
18	השינויים במדדי המניות העיקריים בעולם (באחוזים)
19	ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת
19	פירוט סך הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
20	היתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים
20	פערי הריבית (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על ההתחייבויות)
20	על בסיס יתרות ממוצעות, המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים
20	פירוט התפתחות הוצאות בגין הפסדי אשראי
21	פירוט הוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה
22	נתוני Cost-Income Ratio
22	התפתחות תשואת רווחי הקבוצה על ההון, יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנזילות
22	ויחס המינוף בתום הרבעון
22	נתוני הרווח והדיבידנד למניה
23	ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק
23	נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיסי הצמדה
23	נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
24	פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה
24	וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי
24	התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק
25	התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים
25	התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה
26	התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי סוגי מנפיקים
26	התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה
27	נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
27	התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד
27	הרכב ההון העצמי
28	נתונים על ההון הפיקוחי ונכסי הסיכון המאוחדים
29	התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה
29	התפלגות נכסי סיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי לפי קבוצות חשיפה
29	נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון שוק, סיכון CVA וסיכון תפעולי
30	יחס המינוף של הבנק
30	פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2018
31	התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק
31	שרותי ניהול, תפעול ו/או משמורת
32	תוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים
33	תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית
34	תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית
35	תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים

36	תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים
37	מגזר עסקים גדולים
38	תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים
39	תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי
40	תוצאות הפעילות בחוץ לארץ
43	מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה שמונו כאחראים (Risk Owner) לכל אחד מהם
44	6 הלזים הגדולים בקבוצה
45	אשראי למטרת עסקאות הוניות
45	אשראי לחברות ממונפות
	תמצית נתוני סיכון האשראי הבעייתי הכולל ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות
45	למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי
45	מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי
46	ניתוח התנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי
46	מדדי סיכון עיקריים הנוגעים להפרשה להפסדי אשראי
47	סיכון אשראי לאנשים פרטיים - יתרות ומאפייני סיכון שונים
49	סיכון אשראי בעייתי לאנשים פרטיים לפני הפרשה להפסדי אשראי
49	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לאנשים פרטיים
50	סיכון אשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי סוג ביטחון הנדל"ן
51	סיכון האשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי מצב הנכס
52	סיכון אשראי לפי ענפי משק
55	חשיפה למדינות זרות - מאוחד
56	חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים
58	היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית
58	פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיור
60	פרטים על ההפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיור שביגין נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור
61	ערך ה-VAR של קבוצת הבנק
62	השפעת תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE
62	שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו
62	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי הוגן נטו מותאם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
63	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית
63	ניתוח רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן

דוח תמציתי של הדירקטוריון והנהלה לדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2019

פתח דבר

בישיבת הדירקטוריון של בנק מזרחי טפחות בע"מ שהתקיימה ביום 20 במאי 2019 (ט"ו באייר התשע"ט), הוחלט לאשר ולפרסם את דוח הדירקטוריון והנהלה, דוח סיכונים וגילויים פיקוחיים נוספים ואת תמצית הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המאוחדות שלו ליום 31 במרץ 2019.

דוח הדירקטוריון והנהלה, דוח סיכונים וגילויים פיקוחיים נוספים של הבנק ערוכים בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. תמצית הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות הפיקוח על הבנקים כאמור מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית (ראה גם ביאור 1 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018 וביאור 1 לתמצית דוחות כספיים אלה).

בהתאם למבנה הדוחות שנקבע על ידי הפיקוח על הבנקים, נכלל מידע נלווה נוסף לדוחות הכספיים באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrachi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים >> מידע כספי

מידע נלווה נוסף זה כולל:

- דוח סיכונים מפורט בהתאם לדרישות הגילוי של הנדבך השלישי של באזל ובהתאם להמלצות נוספות של הועדה ליציבות פיננסית (ה-FSB).
- פרטים על מכשירי ההון שהנפיק הבנק.
- קובץ של הדוחות הכספיים בפורמט XBRL.

בהתאם לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמת נגישות לשירות), תשע"ג-2013 כולל האתר גם דוחות מונגשים.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון והנהלה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 (להלן: "החוק").

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים גיאופוליטיים, שינויי חקיקה ורגולציה ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינוי בתוכניות העסקיות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "תוכנית", "יעדים", "רצון", "צירוף", "יכול", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות הבנק הנוכחיות לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללות בין היתר: תחזיות להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגיאופוליטיים; צפי לשינויים ולהתפתחויות בשוקי המטבע ובשוקי ההון; תחזיות הקשורות בגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים; תחזיות לשינויים באיתנות הפיננסית של לווים, להעדפות הציבור, לשינויים בחקיקה ובהוראות רשויות פיקוחיות, להתנהגות המתחרים, למצבו התדמיתי של הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולהתפתחויות בנושאי כוח אדם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם ועל תחזיות והערכות לעתיד בנושאים שונים, כאמור לעיל, באופן שקיימת אפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו כלל או בחלקם.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

ליום					
31.3.2018	30.6.2018	30.9.2018	31.12.2018	31.3.2019	
במיליוני שקלים חדשים					
					מאזן - סעיפים עיקריים
242,805	246,593	248,831	257,873	260,011	סך כל המאזן
183,628	187,055	189,796	194,381	196,271	אשראי לציבור, נטו
43,156	42,380	42,423	45,162	48,396	מזומנים ופיקדונות בבנקים
9,057	9,926	10,093	11,081	9,130	ניירות ערך
1,378	1,364	1,360	1,424	1,387	בניינים וציוד
187,066	189,900	192,943	199,492	204,777	פיקדונות הציבור
29,864	30,034	29,769	30,616	27,721	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
885	875	655	625	619	פיקדונות מבנקים
13,890	13,986	14,441	14,681	15,121	הון עצמי ⁽¹⁾

ההתפתחות בסעיפי המאזן מצביעה על צמיחה עקבית בפעילות הבנק, כאשר:

- סך כל המאזן ליום 31 במרץ 2019 הסתכם ב-260.0 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 17.2 מיליארדי שקלים חדשים (7.1%) בהשוואה ליום 31 במרץ 2018.
- האשראי לציבור, נטו ליום 31 במרץ 2019 הסתכם ב-196.3 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 12.6 מיליארדי שקלים חדשים (6.9%) בהשוואה ליום 31 במרץ 2018.
- פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2019 הסתכמו ב-204.8 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 17.7 מיליארדי שקלים חדשים (9.5%) בהשוואה ליום 31 במרץ 2018.
- ההון העצמי ליום 31 במרץ 2019 הסתכם ב-15.1 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 1.2 מיליארדי שקלים חדשים (8.9%) בהשוואה ליום 31 במרץ 2018. ראה להלן גם פרק הלימות ההון.

(1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2019

יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)

שנת	לרבעון שהסתיים ביום					
	2018	31.3.2018	30.6.2018	30.9.2018	31.12.2018	
						מדדי ביצוע עיקריים
						תשואת הרווח הנקי ⁽²⁾⁽¹⁾
						תשואת הרווח הנקי לנכסי סיכון ⁽³⁾⁽²⁾⁽¹⁾
						תשואה לנכסים ממוצעים ⁽²⁾
						פיקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו
						יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון
						יחס המינוף ⁽⁴⁾
						יחס כיסוי הנזילות (רבעוני) ⁽⁵⁾
						יחס הכנסות לנכסים ממוצעים
						יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות
						(Cost Income Ratio) ⁽⁶⁾
						רווח נקי בסיסי למניה (בשקלים חדשים)
						מדדי איכות אשראי עיקריים
						שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
						שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
						הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
						שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור ⁽²⁾
						נתונים נוספים
						מחיר מניה (בשקלים חדשים) בתום הרבעון
						דיבידנד למניה (באגורות) ⁽⁷⁾
						יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים ⁽²⁾
						יחס עמלות לנכסים ממוצעים ⁽²⁾

היחסים הפיננסיים מצביעים כי:

- תשואת הרווח הנקי ברבעון הסתכמה ב-11.3%, עלייה לעומת הרבעון המקביל אשתקד (10.3%).
- ברבעון שחלף, גדלו שולי הביטחון ליחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון.

סעיפי רווח והפסד, סעיפי המאזן והיחסים הפיננסיים השונים מנתחים באופן מפורט בדוח הדירקטוריון והנהלה לפי העניין, בפרק "הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי", ובפרק "סקירת הסיכונים".

(1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

(2) מחושב על בסיס שנתי.

(3) רווח נקי לסך נכסי הסיכון הממוצעים.

(4) יחס המינוף (Leverage Ratio) - היחס בין הון רוברד 1 (לפי כללי באזל) לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.

(5) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

(6) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.

(7) שיעור הדיבידנד למניה מחושב לפי סכום הדיבידנד שחולק בפועל בתקופה המדווחת.

(8) ההוצאות התפעוליות והאחרות כללו, בשנת 2018, הפרשה של 546 מיליוני שקלים חדשים בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית (425 מיליוני שקלים חדשים ברבעון השני של שנת 2018 ו-124 מיליוני שקלים חדשים ברבעון הרביעי של שנת 2018). התשואה על ההון ויחס היעילות מהפעילות השוטפת של הבנק, ללא הפרשות כאמור, בהתחשב בהפרשות למענקים שהיו תואמים את רמת הרווחיות מהפעילות השוטפת באותה תקופה והוצאות המס הנגזרות מכך, היו:

תשואה על ההון ברבעון השני של שנת 2018 - 14.1%.

תשואה על ההון ברבעון הרביעי של שנת 2018 - 10.7%.

תשואה על ההון בשנת 2018 - 11.6%.

יחס יעילות ברבעון השני של שנת 2018 - 53.2%.

יחס יעילות ברבעון הרביעי של שנת 2018 - 61.3%.

יחס יעילות בשנת 2018 - 57.2%.

(9) כולל השפעת יישום הנחיות בנק ישראל להחלת שיעור משיכה מופחת בגין פיקדונות תפעוליים, החל מהרבעון הראשון של שנת 2018.

(10) לא הוכרז דיבידנד בגין רווחי הרבעון השני, השלישי והרביעי של שנת 2018. לפרטים ראה פרק דיבידנד להלן.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2019

סיכונים עיקריים

במסגרת תהליך למיפוי הסיכונים של הבנק נקבעה רשימה של סיכונים שהעיקריים בהם: סיכון אשראי (ורכזיות אשראי), סיכון שוק, סיכון ריבית (בפרט סיכון הריבית בתיק הבנקאי), סיכון נזילות, סיכון תפעולי, לרבות סיכון אבטחת מידע וסייבר, סיכון טכנולוגי המידע וסיכון משפטי, סיכון ציות ורגולציה, סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון, סיכון מוניטין וסיכון אסטרטגי-עסקי. הבנק בוחן באופן שוטף את מיפוי הסיכונים על מנת לוודא שהוא מקיף את כלל פעילותו העסקית, תנאי השוק ודרישות הרגולציה. לפרטים נוספים ראה פרק סיכונים עיקריים בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2018. מידע על התפתחויות בסיכונים מוצג בפרק סקירת הסיכונים להלן, וכן בדוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק. ראה להלן עדכונים להערכת גורמי הסיכון השונים, בפרק סקירת הסיכונים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

לפרטים בדבר יעדי הבנק והאסטרטגיה העסקית שלו לשנים 2017-2021, ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2018.

מידע צופה פני עתיד - התוכנית האסטרטגית

בשנת 2018 לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון השני, השלישי והרביעי של שנת 2018, וזאת בשם לב להתפתחויות בחקירת משרד המשפטים בארצות הברית לרבות התקשרות בהסכם מסוג "DPA", מיום 12 במרץ 2019, לסיום החקירה הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 26 ג.12 לדוחות הכספיים לשנת 2018. במועד אישור התקשרות הבנק בהסכם, העריך דירקטוריון הבנק כי קיימת לבנק היכולת לעמוד בתוואי תוכנית החומש האסטרטגית לשנת 2017-2021. עוד העריך הדירקטוריון באותו מועד, כי במהלך שנת 2019 יוכל הבנק לחזור ולנהוג בהתאם למדיניות חלוקת הדיבידנד, וזאת בכפוף להוראות ולתנאים שנקבעו, בתוכנית האסטרטגית, ובכלל זה עמידה בדרישות הדין והגבלות הפיקוח על הבנקים.

התפתחויות ברבעון הראשון של שנת 2019

- בדוחות כספיים אלה, הלימות ההון המוצגת הינה: יחס הון עצמי רובד 1 - 10.12% יחס הון כולל - 13.39% (ראה ביאור 9 לדוחות כספיים אלה).
 - דירקטוריון הבנק לא הכריז על חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון הראשון של שנת 2019.
 - לא חל שינוי בהערכת הבנק כאמור לעיל המתייחסות ליכולת לעמוד בתוואי התוכנית האסטרטגית לשנים 2017-2021.
 - דירקטוריון הבנק מעריך כי הבנק יחזור ויחלק דיבידנד בגין רווחי הרבעון השני של שנת 2019 ואילך.
- הדירקטוריון ימשיך לעקוב אחר ביצוע התוכנית האסטרטגית ורשאי לערוך בה שינויים, מעת לעת, ככל שיידרש ובכלל זה, עקב שינויים בגורמים העלולים להשפיע על התוכנית, כאמור לעיל.
- מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים העומדים בבסיס התוכנית האסטרטגית והמפורטים בה, העלולים שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד, ולגרום לכך שהתוכנית האסטרטגית לרבות לענין מדיניות חלוקת הדיבידנד לא תתממש.

התפתחויות במבנה ההון

השקעות בהון הבנק ועסקאות במניות

לפרטים בדבר הנפקת מניות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים ראה דוח על השינויים בהון העצמי בדוחות הכספיים. ביום 11 באפריל 2019 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול של הבנק, הצעת כתבי אופציה לנושאי המשרה בבנק, וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות של הבנק. לפרטים נוספים ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים.

גיוס מקורות הוניים

במסגרת תוכנית העבודה של הבנק, הנקבעת על ידי הדירקטוריון וכוללת יעדים לגידול בתחומי הפעילות השונים, מתבצעת הערכה של השפעת העמידה ביעדים על היקף נכסי הסיכון של הבנק, וכתוצאה מכך על יחס הלימות ההון. בהתאם לכך, נקבעת, במקביל ליעדים העסקיים וליעדי הרווחיות, תוכנית לגיוס מקורות הוניים לצורך שמירה על הלימות ההון, בהתאם להנחיות שקבע הדירקטוריון בדבר הלימות ההון. התוכנית (הכוללת בין היתר, וככל שיידרש, גיוס כתבי התחייבויות נדחים מותנים - CoCo), צפויה להביא לכך שיחס ההון הכולל לא יפחת משיעור של 13.33%, החל משנת 2019. מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

התפתחויות במקורות המימון

מקורות המימון של הקבוצה כוללים פיקדונות מהציבור ומגופים בנקאיים, הנפקת איגרות חוב לסוגיהן והון עצמי. הקבוצה בוחרת את תמהיל מקורות המימון על בסיס יעדיה העסקיים, בכלל זה יעדי רווחיות, תשואה על ההון, נזילות, הלימות הון ומינוף, בכפוף למגבלות הסטטוטוריות החלות על התאגידים הבנקאיים ובהתאם למצב שוק ההון ותחזיות ההנהלה באשר להתפתחויות בהם.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

פיקדונות

הבנק מבחין בין סוגי המקורות השונים לפי תקופת הפיקדון וסוגי לקוחות. הבנק בוחן את מידת הריכוזיות של המפקידים, ובמסגרת זו קבעו הדירקטוריון וההנהלה מגבלות וקווים מנחים בתחום סיכון הריכוזיות בהתייחס למפקיד בודד, אמצעים נזילים ביחס למפקידים גדולים/מוסדיים ומבנה המקורות. כמו כן, הוגדרו אינדיקטורים איכותיים וכמותיים למעקב שוטף, האומדים את השינויים בסיכון הריכוזיות, כל זאת כחלק ממערך ניהול סיכונים הנדילות.

סך פיקדונות הציבור בקבוצה ליום 31 במרץ 2019 עמד על 204.8 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ-199.5 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2018, גידול של 2.6%. פיקדונות הציבור במגזר השקלי הלא צמוד גדלו ברבעון הראשון של שנת 2019 בשיעור של 1.6%, הפיקדונות במגזר הצמוד למדד גדלו בשיעור של 11.6% והפיקדונות במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ גדלו בשיעור של 3.1%. לפרטים, ראה פרק ניתוח ההתפתחויות של הנכסים, ההתייבויות, ההון והלימות ההון להלן.

גיוס כתבי התחייבות ואיגרות חוב מהציבור

הבנק פועל לגיוס מקורות ארוכי טווח באמצעות הנפקות, בין היתר, באמצעות מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "טפחות הנפקות"), חברה בת בבעלות מלאה של הבנק. במהלך השנים הנפיקה טפחות הנפקות תעודות התחייבות לציבור על פי תשקיפים שפורסמו. לטפחות הנפקות תשקיף מדף בתוקף מיום 5 ביולי 2016, שתוקפו הוארך על ידי רשות ניירות ערך עד ליום 4 ביולי 2019.

ברבעון הראשון של שנת 2019 לא בוצעה על ידי טפחות הנפקות הנפקה מכוח תשקיף זה. בנוסף לפעילות טפחות הנפקות, קיים לבנק עצמו תשקיף מדף בתוקף מיום 25 בספטמבר 2016 (נושא תאריך 26 בספטמבר 2016), שתוקפו הוארך על ידי רשות ניירות ערך עד ליום 24 בספטמבר 2019.

ברבעון הראשון של שנת 2019 לא בוצעה על ידי הבנק הנפקה מכוח תשקיף זה. נכון למועד הדוחות הכספיים סך איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים הסתכמו ב-27.7 מיליארדי שקלים חדשים, בהשוואה ל-30.6 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2018.

מכשירי הון מורכבים

כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo

כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingent Convertibles) הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן (עומדים בתנאי הכשירות של באזל III ומוכרים על ידי הפיקוח על הבנקים כהון רובד 2 של הבנק), ליום 31 במרץ 2019 הסתכמו ב-2.2 מיליארדי שקלים חדשים, בדומה ליום 31 בדצמבר 2018.

לפי Standard & poors Maalot דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים המותנים הוא ilAA-.

מכשירי הון מורכבים אחרים

שטר הון אשר אינו כשיר להכרה כהון הפיקוחי לפי הוראות באזל III ומופחת בהדרגה, ליום 31 במרץ 2019 הסתכמו ב-2.0 מיליארדי שקלים חדשים, בדומה ליום 31 בדצמבר 2018.

כתבי התחייבויות אחרים

כתבי התחייבויות נדחים, אשר אינם נחשבים מכשירי הון מורכבים (נכללים בהון רובד 2 לעניין שמירת יחס הון מזערי ומופחתים בהדרגה בכפוף להוראות מעבר), ליום 31 במרץ 2019 הסתכמו ב-1.5 מיליארדי שקלים חדשים, בהשוואה ל-1.6 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2018.

התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית

תוספת להסכם עם בעלי מניות בבנק אגוד

בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 27 בנובמבר 2017, התקשר הבנק בהסכם עם בעלי מניות בנק אגוד לרכישת 100% מבנק אגוד ומיזוגו עם הבנק בדרך של החלפת מניות. ביום 30 במאי 2018 התקבלה החלטת ממלא מקום הממונה על התחרות להתנגד למיזוג בנק אגוד עם ולתוך בנק מזרחי טפחות. הואיל ולא התקיימו תנאים מתלים לפרסום הצעת הרכש, הרי שלפי הוראות ההסכם, נחשב ההסכם כבטל מעיקרו החל מיום 27 ביוני 2018 ואין למי מהצדדים לו התחייבויות כלשהן הנובעות מההסכם ו/או טענות כנגד הצדדים האחרים בהסכם. ביום 5 באוגוסט 2018 התקשר הבנק עם בעלי המניות בבנק אגוד בתוספת להסכם, על פיה הוסכם כי הצדדים וכן אגוד יגישו ערר על ההחלטה. ערר כאמור הוגש לבית הדין לתחרות ביום 6 בספטמבר 2018 וכן הוגשה תגובת רשות התחרות.

מכירת זכויות והתחייבויות בתיק המשכנתאות

ברבעון הראשון של שנת 2019 נחתם הסכם בין הבנק ובין גוף מוסדי למכירת 80% מזכויות והתחייבויותיו של תיק הלוואות לדירור שסכומם הכולל הוא כ-0.7 מיליארדי שקלים חדשים. תיק הלוואות שנמכר כולל הלוואות שבהן שיעור המימון (LTV) אינו עולה על 60%.

יתרת תיק הלוואות נותרת בבעלות הבנק באופן שזכויות הרוכשת זכויות הבנק תהינה בדרגת קדימות זהה (פרי פוסו). בהתאם להסכם הניהול שנחתם בין הצדדים, הבנק ינהל ויתפעל עבור הרוכשת את חלק תיק הלוואות שנרכש על ידה, באופן ועל בסיס אותם כללים לפיהם הבנק מנהל ומתפעל הלוואות לדירור עבור עצמו, לרבות החלק בתיק הלוואות שנותר בבעלותו.

זכייה במרכז לשירותי קסטודיאן

במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2018, זכה הבנק בהליך מרכזי למתן שירותי קסטודיאן לגוף מוסדי גדול, וכפועל יוצא קלט היקף משמעותי של נכסי הלקוח.

לפרטים בדבר התפתחויות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי ניהול, תפעול ו/או משמרת ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר (פעילות חוץ מאזנית אחרת), להלן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע

לאור ההתפתחויות הקיימות בשוק הפיננסי, גילן של המערכות הקיימות בבנק ומעבר בנק יחב לפלטפורמה חדשה, סיים הבנק תהליך לבחינת מעבר מערכת הליבה של שוק ההון של הבנק למודול שוק ההון של פלטפורמה חדשה והחל בפרויקט ברבעון הראשון של שנת 2019.

נושאים נוספים

תיקון תקנון

ביום 2 באפריל 2019, אישרה האסיפה הכללית של הבנק תיקון תקנון הבנק, לעניין מינויים של דירקטורים (שאינם דירקטורים חיצוניים) באסיפה הכללית של הבנק ומשך כהונתם. לפרטים נוספים ראו דיווח מיום 2 באפריל 2019, מספר אסמכתא 01-031993-2019.

הליכים משפטיים

לשינויים מהותיים בהליכים משפטיים שהבנק צד להם ראה ביאור 10 ב(4-2) לדוחות הכספיים.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

פרק זה כולל תיאור של מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים הנוגעים לתוצאות ולמצב העסקי, לרבות ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווחים. כמו כן, מתוארות תוצאות מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק, ותוצאות הפעילות בהחזקה בחברות עיקריות.

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק

תוספת להסכם עם בעלי מניות בבנק אגוד

לפרטים בדבר תוספת להסכם עם בעלי מניות בבנק אגוד ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית, לעיל.

אופציות לנושאי משרה ומנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות

ביום 11 באפריל 2019 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול של הבנק, הצעת כתבי אופציה לנושאי המשרה בבנק, וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות של הבנק. לפרטים נוספים ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים.

הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק

התפתחויות עיקריות בענף הבנקאות בארץ ובעולם

למידע נרחב בדבר מגמות של השנים האחרונות בענף הבנקאות בארץ ובעולם ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2018.

התפתחויות נוספות בשנת 2019:

לאחר שבשנת 2018 החלה מגמה של צמצום מוניטרי בחלק מהשווקים המפותחים אשר באה לידי ביטוי בעליית ריבית ובצמצום ההרחבות הכמותיות, מתחילת שנת 2019 נראה כי מגמה זו נעצרה ובאירופה אף הודיע ה-ECB כי הריבית לא תעלה בשנת 2019, והכריז על תוכנית הלוואות חדשה לבנקים המסחריים (TLTRO) לצורך עידוד מתן אשראי לעסקים. כמו כן, בארצות הברית גוברות ההערכות בשוק ההון שריבית ה-FED תופחת כבר במהלך שנת 2019.

התפתחויות במשק בישראל ובכלכלה העולמית ברבעון הראשון של שנת 2019

המשק בישראל

התפתחויות ריאליות

לפי האומדן השלישי והסופי, הסתכמה צמיחת התוצר בשנת 2018 בשיעור של 3.3%, נמוך משיעורים של 3.5% ושל 4.0% שנרשמו בשנים 2017 ו-2016, בהתאמה. קצב צמיחת התוצר בשנת 2018 הושפע לחיוב בעיקר מהסעיפים הבאים: עליית קצב הצמיחה של צריכת מוצרים בני קיימא, ההשקעה בענפי משק והצריכה הציבורית. מנגד, קצב הצמיחה הושפע לשלילה מהתכווצות בסעיף ההשקעה בבנייה למגורים, וכן מהתמתנות הצמיחה בצריכה הפרטית השוטפת.

המדד המשולב של בנק ישראל עלה במהלך הרבעון הראשון של השנה בשיעור שנתי של 3.9%, לעומת עליה בשיעור של 3.0% ובשיעור של 3.8% בשנים 2018 ו-2017, בהתאמה. בנק ישראל מעריך כי המשק צמח ברבעון הראשון בהתאם לקצב הצמיחה הפוטנציאלי שלו. בחודש מרץ 2019 עלה מדד מנהלי הרכש לרמה הגבוהה מ-50 נקודות המעידה על התרחבות הפעילות הכלכלית.

אינפלציה ושערי חליפין

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2019 עלה מדד המחירים לצרכן ב-0.5%, בעוד שברבעון המקביל אשתקד ירד המדד בשיעור של 0.1%. עליית המדד הושפעה בעיקר מהתייקרות במחירי הירקות והפירות, במחירי התחבורה והתקשורת, במחירי הדיור ובמחירי תחזוקת הדירה. ההתייקרות קוזזה

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

בחלקה על ידי הוזלה במחירי ההלבשה וההנעלה. במהלך 12 החודשים האחרונים שהסתיימו בחודש מרץ 2019 עלה מדד המחירים לצרכן בשיעור של 1.4%.
להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ושיעור השינוי בהם:

שער החליפין של: הדולר של ארצות הברית (בשקלים חדשים) אירו (בשקלים חדשים)	31 במרץ 2019	31 בדצמבר 2018	שיעור השינוי (באחוזים)
	3.632	3.748	(3.1)
	4.078	4.292	(5.0)

ביום 15 במאי 2019 עמד שער החליפין של השקל מול הדולר על 3.571 - ייסוף של 1.7% מיום 31 במרץ 2019. שער החליפין של השקל מול האירו עמד באותו היום על 3.994 ייסוף של 2.1% מיום 31 במרץ 2019.

מדיניות מוניטרית

מתחילת שנת 2019 לא חל שינוי בריבית בנק ישראל והיא נותרה ברמה של 0.25%. המדיניות המוניטארית של בנק ישראל מתחילת השנה הושפעה, בין היתר, מהתכנסות המשק לקצב הצמיחה הפוטנציאלי שלו במקביל לסטגנציה ביצוא הסחורות, ציפיות אינפלציה לטווח הבינוני שנמצאות מעט מתחת למרכז יעד יציבות המחירים, החרפת "מלחמת הסחר" בין ארצות הברית וסין, עליית הסיכון הפוליטי באירופה והמשך צמיחה איטית של הכלכלות העיקריות בעולם.

מדיניות פיסקלית

ברבעון הראשון של שנת 2019 נרשם בתקציב הממשלה גירעון מצטבר בסך של 9.3 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת גירעון תקציבי מצטבר בסך של 2.1 מיליארדי שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. שיעור הגירעון ביחס לתוצר המקומי הגולמי ב-12 החודשים האחרונים שהסתיימו בחודש מרץ 2019 הינו 3.4% לעומת שיעור של 2.9% בשנת 2018. ברבעון הראשון של שנת 2019 נרשם גידול של 9.5% בהוצאות משרדי הממשלה ביחס לתקופה המקבילה אשתקד, כאשר הוצאות המשרדים האזרחיים עלו בשיעור של 12.9%, והוצאות מערכת הביטחון ירדו בשיעור של 1.2%. זאת, לעומת יעד גידול של 6.0% ושל 1.9%, בהתאמה. ברבעון הראשון של שנת 2019 גדלה סך גביית המסים בשיעור נומינאלי של 2.2% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. במונחים ריאליים ובניכוי תיקוני חקיקה והכנסות חריגות, לא חל שינוי בהכנסות הממשלה בתקופה הנדונה.

בנייה למגורים ושוק המשכנתאות

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הסתכמה הכמות המבוקשת לדירות חדשות (דירות שנמכרו ודירות שנבנו שלא למטרת מכירה) במהלך החודשיים הראשונים של שנת 2019 בכ-6.6 אלף דירות, עלייה של 8% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, וירידה של 10% לעומת התקופה המקבילה בשנת 2017. העלייה מוסברת בין היתר, מביצוע עסקאות של מחוסרי דיור שזכו בדירות במסלול "מחיר למשתכן". במהלך החודשיים הראשונים של שנת 2019 ניתנו לציבור הלוואות לדיור בסך של 10.3 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 9.0 מיליארדי שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, ו-8.6 מיליארדי שקלים חדשים בתקופה המקבילה בשנת 2017, עלייה של 14% ו-20%, בהתאמה. על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מחירי הדיור בבעלות עלו במהלך 12 החודשים האחרונים שהסתיימו בחודש פברואר 2019 בשיעור זניח של 0.1%, לאחר ירידה בשיעור של 1.6% בשנת 2018 ועלייה בשיעור של 0.9% בתקופה המקבילה אשתקד.

שוק ההון

המסחר בשווקי המניות בעולם, ברבעון הראשון של שנת 2019, התנהל במגמה חיובית מאוד בהובלת הבורסות בארצות הברית ובשוק המניות בארץ ממדדים המרכזיים.

להלן השינויים במדדי המניות העיקריים בישראל (באחוזים):

מדד	2019				2018			
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון ראשון
תל-אביב 35	5.4	(10.9)	8.3	5.6	(4.9)			
תל-אביב 125	6.4	(10.2)	9.0	4.0	(4.0)			
תל-אביב 90	10.2	(9.0)	9.9	(1.3)	(1.7)			

מחזור המסחר היומי הממוצע במניות ובניירות ערך המירים הסתכם ברבעון הראשון של שנת 2019 בכ-1.1 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת מחזור ממוצע של 1.6 מיליארדי שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

להלן השינויים במדדי איגרות החוב העיקריים בישראל (באחוזים):

מדד	2019				2018			
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון ראשון
אג"ח כללי	3.2	(1.6)	0.8	(0.5)	(0.1)			
אג"ח ממשלתי צמוד מדד	3.5	(1.6)	0.4	(0.5)	0.3			
אג"ח ממשלתי לא צמודות	2.3	(0.4)	0.2	(1.1)	0.2			
תל בונד 20	4.3	(2.4)	1.1	0.6	(0.4)			
תל בונד 40	3.2	(1.9)	1.1	0.7	(0.4)			

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

כלכלה עולמית

כלכלת ארצות הברית צמחה ברבעון הראשון של שנת 2019 בקצב של 3.2%, לעומת קצב של 2.2% ברבעון הקודם, ובדומה לקצב הצמיחה בשנת 2018 כולה. במדדי המסחר הקמעונאי והייצור התעשייתי ובמדד מנהלי הרכש נרשמה התמתנות ברבעון הראשון של שנת 2019 בהשוואה לשנת 2018. זאת, על רקע המשך מתיחות הסחר מול סין והאיחוד האירופאי. בעקבות ההתמתנות במרבית האינדיקטורים הכלכליים שהתקבלו בארצות הברית, גוברות ההערכות בשוק ההון שריבית ה-FED תופחת כבר במהלך שנת 2019.

התוצר בגוש האירו צמח ברבעון הראשון של שנת 2019 בשיעור של 1.2%, בדומה לצמיחה ברבעון הקודם ולעומת צמיחה של 1.8% בשנת 2018 כולה. ברבעון הראשון של השנה המשיך מדד הייצור התעשייתי להתכווץ ומדד מנהלי הרכש ומדדי הציפיות המשיכו לרדת. מנגד, במדד המסחר הקמעונאי חל שיפור. שיעור האבטלה המשיך לרדת והגיע לרמה של 7.7% בחודש מרץ 2019. אינפלציית הליבה ירדה לרמה של 0.8% ב-12 החודשים שהסתיימו בחודש מרץ 2019. יצוין כי, עקב ההאטה בפעילות הכלכלית באירופה מתחילת שנת 2019 הודיע ה-ECB כי הריבית לא תעלה בשנת 2019, והכריז על תוכנית הלוואות חדשה לבנקים המסחריים (TLTRO) לצורך עידוד מתן אשראי לעסקים. בחודש אפריל 2019 אישר האיחוד האירופי את בקשתה של בריטניה לדחות את מועד פרישתה מהאיחוד ליום 31 באוקטובר 2019. זאת, לאחר שהפרלמנט הבריטי דחה מספר הצעות של ראשת ממשלת בריטניה, תרזה מיי, לאישור הסכם פרישת בריטניה מהאיחוד.

הכלכלה הסינית צמחה ברבעון הראשון של שנת 2019 בשיעור שנתי של 6.4%, בדומה לקצב הצמיחה ברבעון הקודם, ונמוך מקצב הצמיחה בשנת 2018 כולה אשר עמד על 6.6%. קצבי צמיחת מדדי הייצור התעשייתי והמסחר הקמעונאי עלו במהלך הרבעון הראשון של שנת 2019, ובמדד מנהלי הרכש היצרני נרשם שיפור, והוא ממשיך להעיד על התרחבות בפעילות הכלכלית.

להלן השינויים במדדי המניות העיקריים בעולם (באחוזים):

מדד	2019				2018			
	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני
דאו ג'ונס	11.2	(11.8)	9.0	0.7	(2.5)			
S&P 500	13.1	(14.3)	7.2	2.9	(1.2)			
נאסד"ק 100	16.6	(17.0)	8.3	7.0	2.9			
DAX	9.2	(13.8)	(0.5)	1.7	(6.4)			
FSTE 100	8.2	(10.4)	(1.7)	8.2	(8.2)			
CAC	13.1	(13.9)	3.2	3.0	(2.7)			
Nikkei	6.0	(17.0)	8.1	4.0	(5.8)			

סיכונים מובילים ומתפתחים

במסגרת פעילותו נחשף הבנק לשורה של סיכונים המהווים פוטנציאל לפגיעה בתוצאות הפיננסיות שלו ובתדמיתו. במסגרת תהליך למיפוי וזיהוי הסיכונים, בוחן הבנק את הסיכונים המובילים, סיכונים קיימים (או חדשים) העשויים להתממש בשנה הקרובה והינם בעלי פוטנציאל להשפעה מהותית על תוצאותיו הפיננסיות ויציבותו של הבנק, סיכונים כגון: סיכונים אשראי, ריבית ונדיליות. כמו כן, מזהים הסיכונים המתעוררים, סיכונים העשויים להתממש בטווח הארוך יותר וקיימת אי וודאות באשר לאופיים והיקף השפעתם על הבנק. מבין סיכונים אלה ניתן לאפיין סיכונים אבטחת מידע וסייבר, טכנולוגית המידע ומוניטין. כאמור, מיפוי הסיכונים נבחן באופן שוטף כדי לוודא שהוא מקיף את כלל פעילותו העסקית של הבנק, תנאי השוק ודרישות הרגולציה.

לפרטים נוספים הכוללים את ניתוח הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם וסקירה של אופן ניהולם והתפתחותם בתקופה המדווחת, ראה פרק סקירת הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים לרבעון הראשון של שנת 2019 הראשון ולשנת 2018 המפורטים באתר האינטרנט של הבנק: www.mizrahi-tefahot.co.il < אודות בנק > קשרי משקיעים < מידע כספי.

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים

רואה החשבון המבקר הפנה את תשומת הלב בדוח הסקירה לאמור בביאור 3.10.3. ביחס לתביעות שהוגשו כנגד הבנק וחברה מאוחדת שלו, לרבות בקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות.

אירועים לאחר תאריך המאזן

ביום 11 באפריל 2019, לאחר תאריך המאזן, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול של הבנק, הצעת כתיב אופציה לנושאי המשרה בבנק, וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות של הבנק. לפרטים נוספים ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים.

שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים

כמפורט בביאור 1 ב. לדוחות כספיים אלה, ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מתבססת, בין היתר, על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, ובחלוקה לאשראי בעייתי ולא בעייתי, בטווח של 9 שנים שהסתיימו במועד הדיווח.

כמפורט בביאור 1 ג. לדוחות כספיים אלה, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית ("FASB") את עדכון ASU 2017-12 המעדכן את נושא 815 בקודיפיקציה בדבר מכשירים נגזרים וחשבונאות גידור. התיקונים להוראות מאמצים בהוראות הדיווח לציבור את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית שנקבעו בעדכון.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2019

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

להלן היתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (במיליוני שקלים חדשים):

רבעון ראשון			מגזר הצמדה
שיעור השינוי (באחוזים)	2018	2019	
3.5	160,097	165,775	מטבע ישראלי לא צמוד
7.6	51,780	55,740	מטבע ישראלי צמוד למדד
18.4	12,277	14,531	מטבע חוץ (כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)
5.3	224,154	236,046	סך הכל

השינויים ביתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית במגזרים השונים נובעים מצמיחת האשראי לציבור (הן האשראי לדיור והן האשראי הפרטי שאינו לדיור והאשראי העסקי), זאת בהלימה לעקרונות התוכנית האסטרטגית.

הגידול ביתרות הממוצעות במטבע חוץ נובע מעלייה ביתרות תיק ניירות ערך במטבע חוץ, וזאת במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

להלן פערי הריבית (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על ההתחייבויות)⁽¹⁾ על בסיס יתרות ממוצעות⁽²⁾, המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (באחוזים):

רבעון ראשון		מגזרי הצמדה
2018	2019	
1.92	2.15	מטבע ישראלי לא צמוד
0.98	1.10	מטבע ישראלי צמוד למדד
1.69	0.79	מטבע חוץ
1.65	1.72	סך הכל

(1) שיעורי ההכנסה וההוצאה חשבו ביחס לנכסים ולהתחייבויות הנושאים ריבית.

(2) יתרות ממוצעות לפני ניכוי הפרשה בגין הפסדי אשראי.

שינויים בפערי הריבית:

במגזר השקלי הלא צמוד ובמגזר השקלי הצמוד מדד, עלייה במרווחי המימון.

במגזר מטבע חוץ - עלייה בריבית ה-FED השפיעה על עלות המקורות. ההכנסות מנכסים נגזרים נטו, לא נכללות במסגרת פערי הריבית המוצגים לעיל. בתוספת הכנסות אלו, לא חל שינוי מהותי בפער הריבית במטבע חוץ.

פילוח פערי הריבית בחתכים שונים (סוג פעילות, מגזרי הצמדה וניתוח כמות ומחיר), מידע נוסף על נכסים והתחייבויות שאינם נושאים ריבית ומידע על פעילות מחוץ לישראל נכללים במסגרת נספחים לדוחות הרבעוניים - "שיעורי הכנסות והוצאות ריבית".

ההוצאות בגין הפסדי האשראי בקבוצה הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2019 ב-76 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.15% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת 82 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, שיעור של 0.18% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו ובסך הכל קיטון של 6 מיליוני שקלים חדשים.

להלן פירוט התפתחות ההוצאות בגין הפסדי אשראי (מיליוני שקלים חדשים):

רבעון ראשון		הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני (לרבות מחיקות חשבונאיות):
2018	2019	
93	104	הגדלת הוצאות
(33)	(55)	הקטנת הוצאות
60	49	סך הכל הפרשה פרטנית
-	3	הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי:
22	24	לפי עומק הפיגור
82	76	אחרת
0.18%	0.15%	סך הכל הוצאות בגין הפסדי אשראי
0.49%	0.40%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו (במונחים שנתיים):
0.02%	0.03%	מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיור
		מזה: בגין הלוואות לדיור

פירוט ההתפתחות בהוצאות בגין הפסדי אשראי מצביע על יציבות באיכות תיק האשראי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

להלן פירוט הוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה (במיליוני שקלים חדשים):

רבעון ראשון		מגזר פעילות
2018	2019	
אנשים פרטיים:		
6	8	משקי בית- הלוואות לדיור
22	27	משקי בית- אחר
-	-	בנקאות פרטית
28	35	סך הכל אנשים פרטיים
פעילות עסקית:		
38	37	עסקים קטנים וזעירים
4	1	עסקים בינוניים
8	5	עסקים גדולים
-	(1)	גופים מוסדיים
50	42	סך הכל פעילות עסקית
1	(2)	ניהול פיננסי
79	75	סך הכל פעילות בישראל
3	1	פעילות חוץ לארץ
82	76	סך הכל

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

לפרטים נוספים בדבר ניתוח התפתחות האשראי לציבור ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן.

לפרטים נוספים בדבר ניתוח סיכון האשראי ראה פרק סיכון אשראי להלן, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2019 ב-466 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 463 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 3 מיליוני שקלים חדשים. ראה הסבר להלן.

הכנסות מימון שאינן מריבית הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2019 ב-57 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 90 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

בסעיף זה נכללות, בין היתר, השפעות שווי הונו, רווחים (הפסדים) מפעילות באיגרות חוב וניירות ערך והוצאות (הכנסות) בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שההכנסה (ההוצאה) המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים כהכנסת ריבית. השפעת צבירת הריבית (ערך הזמן) הגלומה בנכסים נגזרים נזקפת בהתאם לכללי החשבונאות להכנסות מימון שאינן מריבית. ראה ניתוח הכנסות המימון מפעילות שוטפת לעיל.

ההכנסות מעמלות הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2019 ב-383 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 362 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 5.8%, הנובע מהמשך הצמיחה בהיקפי הפעילות.

ההכנסות האחרות הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2019 ב-26 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 11 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 15 מיליוני שקלים חדשים.

ברבעון הראשון של שנת 2019 נכללו רווחי הון של 16 מיליוני שקלים חדשים ממימוש נכסים במסגרת רה-ארגון בנכסים ושיפורים במערך הסינוף.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2019 ב-986 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 912 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 8.1%. ראה פירוט לפי רכיבי הוצאות התפעוליות השונים להלן.

המשכורות וההוצאות הנלוות הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2019 ב-636 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 569 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 11.8%. מעבר לגידול השוטף בהוצאות השכר והפרשי עיתוי בין תקופת ההשוואה ברישום הוצאות נלוות לשכר, נרשם גידול בהפרשות למענקים בבנק ובבנק יהב וזאת בהלימה לגידול ברמת הרווחיות לעומת התקופה המקבילה אשתקד. בנוסף, בבנק יהב יושם הסכם שכר חדש.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד נותרו ברמה דומה והסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2019 ב-191 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 189 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 1.1%.

ההוצאות האחרות הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2019 ב-159 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 154 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 3.2%.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

להלן נתוני Cost-Income Ratio⁽⁴⁾ (באחוזים):

2018 שנתי	2018			2019	Cost Income Ratio
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
63.6 ⁽²⁾	59.1	71.7 ⁽²⁾	54.5	68.1 ⁽²⁾	58.1

(1) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.
 (2) ההוצאות התפעוליות והאחרות כללו, בשנת 2018, הפרשה של 546 מיליוני שקלים חדשים בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית (425 מיליוני שקלים חדשים ברבעון השני של שנת 2018 ו-121 מיליוני שקלים חדשים ברבעון הרביעי של שנת 2018). יחסי היעילות מהפעילות השוטפת של הבנק, ללא הפרשות כאמור, בהתחשב בהפרשות למענקים שהיו תואמים את רמת הרווחיות מהפעילות השוטפת באותה תקופה והוצאות המס הנגזרות מכך, היו:
 ברבעון השני של שנת 2018 - 53.2%
 ברבעון הרביעי של שנת 2018 - 61.3%
 בשנת 2018 - 57.2%

הרווח בקבוצה לפני מיסים הסתכם ברבעון הראשון של שנת 2019 ב-635 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 550 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 85 מיליוני שקלים חדשים. ראה הסבר מפורט לעיל.

שיעור ההפרשה למיסים מהרווח ברבעון הראשון של שנת 2019 הסתכם ב-33.5%, לעומת שיעור הפרשה של 34.9% ברבעון המקביל אשתקד. שיעור ההפרשה למיסים הושפע מהכנסות בשיעור מס מופחת.

חלק הבנק ברווחי חברות כלולות לאחר השפעת המס - ברבעון הראשון של שנת 2019 לא נרשמו רווחים בגין חברות כלולות, בדומה לרבעון המקביל אשתקד.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות המיוחס לבנק יהב, הסתכם ברבעון הראשון של שנת 2019 ב-18 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 15 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.
 הגידול ברווחי בנק יהב נובע מגידול בהיקפי פעילות, שיפור ברווחי המימון ורמת הוצאה יציבה.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ברבעון הראשון של שנת 2019 ב-404 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 343 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הכולל האחר המיוחס לבעלי מניות הבנק עלה ברבעון הראשון של שנת 2019 ב-64 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הרבעון המקביל אשתקד. השינוי נובע בעיקר מהתאמות בגין הטבות לעובדים ומהתאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן. לפרטים ראה ביאור 4 לדוחות הכספיים.

להלן התפתחות תשואות⁽⁴⁾ רווחי הקבוצה על ההון⁽²⁾, יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנזילות⁽³⁾ ויחס המינוף⁽⁴⁾ בתום הרבעון (באחוזים):

2018 שנתי	2018			2019	
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
8.5 ⁽⁵⁾	10.3	6.1 ⁽⁵⁾	13.4	5.7 ⁽⁵⁾	11.3
10.01	10.16	9.95	10.11	10.01	10.12
116	125 ⁽⁶⁾	120	121	116	120
5.42	5.43	5.38	5.47	5.42	5.54

(1) תשואה בחישוב שנתי.
 (2) התשואה ביחס להון העצמי הממוצע, הכוללת את "סך כל האמצעים ההוניים", כמוצג בדיווח על שיעורי הכנסה והוצאה, בניכוי יתרה ממוצעת של זכויות בעלי מניות חיצוניים ובניכוי/ובתוספת היתרה הממוצעת של הפסדים/רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר ושל איגרות חוב זמינות למכירה.
 (3) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.
 (4) יחס המינוף (Leverage Ratio) - הון רובד 1 לפי כללי באזל לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.
 (5) ההוצאות התפעוליות והאחרות כללו, בשנת 2018, הפרשה של 546 מיליוני שקלים חדשים בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית (425 מיליוני שקלים חדשים ברבעון השני של שנת 2018 ו-121 מיליוני שקלים חדשים ברבעון הרביעי של שנת 2018). תשואת הרווח הנקי על ההון מהפעילות השוטפת של הבנק, ללא הפרשות כאמור, בהתחשב בהפרשות למענקים שהיו תואמים את רמת הרווחיות מהפעילות השוטפת באותה תקופה והוצאות המס הנגזרות מכך, היו:
 ברבעון השני של שנת 2018 - 14.1%
 ברבעון הרביעי של שנת 2018 - 10.7%
 בשנת 2018 - 11.6%
 (6) כולל השפעת יישום הנחיות בנק ישראל להחלת שיעור משיכה מופחת בגין פיקדונות תפעוליים, החל מהרבעון הראשון של שנת 2018.

להלן נתוני הרווח והדיבינד למניה (מניה רגילה בסך 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב) (בשקלים חדשים):

שנת	רבעון ראשון		
	2018	2019	
2018	1.47	1.73	רווח בסיסי למניה
5.17	1.46	1.72	רווח מדולל למניה
5.15	47	- ⁽¹⁾	דיבידנד למניה
106			

(1) לא הוכרז דיבידנד בגין רווחי הרבעון הרביעי של שנת 2018. לפרטים ראה פרק דיבידנד להלן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

ניתוח ההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

נכסים והתחייבויות

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת					
31 בדצמבר	31 במרץ	31 בדצמבר	31 במרץ	31 במרץ	
2018	2018	2018	2018	2019	
0.8	7.1	257,873	242,805	260,011	סך כל המאזן
7.2	12.1	45,162	43,156	48,396	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1.0	6.9	194,381	183,628	196,271	אשראי לציבור, נטו
(17.6)	0.8	11,081	9,057	9,130	ניירות ערך
(2.6)	0.7	1,424	1,378	1,387	בניינים וציוד
2.6	9.5	199,492	187,066	204,777	פיקדונות הציבור
(1.0)	(30.1)	625	885	619	פיקדונות מבנקים
(9.5)	(7.2)	30,616	29,864	27,721	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3.0	8.9	14,681	13,890	15,121	הון עצמי

מזומנים ופיקדונות בבנקים - יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים גדלה במהלך הרבעון הראשון של שנת 2019 ב-3.2 מיליארדי שקלים חדשים. הגידול ביתרת המזומנים הינו במסגרת הניהול השוטף של נזילות הבנק.

אשראי לציבור, נטו - משקלו של האשראי לציבור, נטו במאזן המאוחד מסך כל הנכסים, הגיע ביום 31 במרץ 2019 ל-75%, בדומה לסוף שנת 2018. האשראי לציבור, נטו בקבוצה, גדל במהלך הרבעון הראשון של שנת 2019 ב-1.9 מיליארדי שקלים חדשים, גידול בשיעור של 1.0%.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני, התפתחות החובות הבעייתיים ומדדי סיכון שונים הנוגעים לאשראי לדיור ראה פרק הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיסי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת					
31 בדצמבר	31 במרץ	31 בדצמבר	31 במרץ	31 במרץ	
2018	2018	2018	2018	2019	
1.2	6.7	129,087	122,386	130,572	מטבע ישראלי
1.4	6.8	53,339	50,660	54,081	לא צמוד
(2.8)	9.8	11,955	10,582	11,618	צמוד מדי
1.0	6.9	194,381	183,628	196,271	מט"ח כולל צמוד מט"ח
					סך הכל

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת					
31 בדצמבר	31 במרץ	31 בדצמבר	31 במרץ	31 במרץ	
2018	2018	2018	2018	2019	
1.0	5.4	126,105	120,811	127,368	אנשים פרטיים:
0.9	5.3	20,932	20,065	21,130	משקי בית- הלוואות לדיור
(6.1)	(7.1)	98	99	92	משקי בית- אחר
1.0	5.4	147,135	140,975	148,590	בנקאות פרטית
					סך הכל אנשים פרטיים
3.5	14.2	18,977	17,184	19,632	פעילות עסקית:
3.1	15.0	6,585	5,906	6,789	עסקים קטנים וזעירים
(2.6)	7.6	16,236	14,696	15,818	עסקים בינוניים
(3.5)	2.1	1,331	1,258	1,285	עסקים גדולים
0.9	11.5	43,129	39,044	43,524	גופים מוסדיים
1.0	15.2	4,117	3,609	4,157	סך הכל פעילות עסקית
1.0	6.9	194,381	183,628	196,271	פעילות חוץ לארץ
					סך הכל

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

להלן פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי:

ליום 31 בדצמבר 2018			ליום 31 במרץ 2018			ליום 31 במרץ 2019			סכומים מדווחים
סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			(במיליוני שקלים חדשים)
כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני	
1,165	64	1,101	933	63	870	1,128	58	1,070	1. סיכון אשראי בעייתי
152	-	152	280	2	278	134	-	134	סיכון אשראי פגום
1,772	48	1,724	1,559	28	1,531	1,816	31	1,785	סיכון אשראי נחות
3,089	112	2,977	2,772	93	2,679	3,078	89	2,989	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת ⁽²⁾
סך הכל סיכון אשראי בעייתי									
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽²⁾									
1,316			1,145			1,409			
1,058			843			1,025			2. נכסים שאינם מבצעים ⁽³⁾

- (1) אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
 (2) לרבות בגין הלוואות לדיר שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיר שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר, בסך של 1,348 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 במרץ 2018 - 1,087 מיליוני שקלים חדשים, ליום 31 בדצמבר 2018 - 1,241 מיליוני שקלים חדשים).
 (3) נכסים שאינם צוברים ריבית.

לפרטים בדבר סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיר), סיכון אשראי בענף המשק בינוי ונדל"ן בישראל וסיכון האשראי לדיר ראה פרק סיכון אשראי.
 לפרטים נוספים ראה ביאורים 6 ו-13 לדוחות הכספיים.

סיכון האשראי מורכב מסיכון אשראי מאזני ומסיכון אשראי חוץ מאזני, אשר מרכיביהם משוקללים בהתאם לאופי הלווה וסוג האשראי בהתאם להוראות בנק ישראל. הסיכון המאזני כולל את יתרות האשראי לציבור, מכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור והשקעות של הקבוצה באיגרות חוב של הציבור. סיכון האשראי החוץ מאזני כולל ערבויות ועסקאות במכשירים חוץ מאזניים, התחייבויות למתן אשראי ומסגרות אשראי שטרם נוצלו. סיכון האשראי הכולל לציבור בקבוצת הבנק הסתכם ביום 31 במרץ 2019 ב-256 מיליארדי שקלים חדשים לעומת 254 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2018, גידול בשיעור של 1.0%.

להלן ההתפתחות בטעפיים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת				
31 במרץ 2019	31 במרץ 2018	31 בדצמבר 2018	31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2018
17,578	16,527	15,586	6.4	12.8
10,538	11,211	10,544	(6.0)	(0.1)
16,431	16,207	16,730	1.4	(1.8)
7,726	6,914	7,574	11.7	2.0
8,106	5,928	7,482	36.7	8.3
7,881	6,216	7,945	26.8	(0.8)
2,428	2,336	2,388	3.9	1.7
300	257	292	16.7	2.7
231,608	235,382	246,375	(1.6)	(6.0)
2,341	3,153	3,240	(25.8)	(27.7)
2,527	2,660	3,661	(5.0)	(31.0)

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים למעט נגזרים⁽¹⁾:
 מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
 ערבויות לרוכשי דירות
 התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
 מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
 התחייבויות להוצאת ערבויות
 ערבויות והתחייבויות אחרות
 ערבויות להבטחת אשראי
 אשראי תעודות
מכשירים פיננסיים נגזרים⁽²⁾:
 סך הכל ערך נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים
 נכסים (מאזניים) בגין מכשירים נגזרים
 התחייבויות (מאזניות) בגין מכשירים נגזרים

- (1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי. לפרטים נוספים ראה ביאור 11 לדוחות הכספיים.
 (2) כולל עסקאות פרוורד, SWAPS, אופציות ונגזרי אשראי.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני ראה פרק הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2019

ניירות ערך - יתרת ההשקעה בניירות ערך קטנה במהלך הרבעון הראשון של שנת 2019 ב-2.0 מיליארדי שקלים חדשים וגדלה ב-0.1 מיליארדי שקלים חדשים לעומת הרבעון המקביל אשתקד. הקיטון ביתרת ההשקעה בניירות ערך הינו במסגרת ניהול הנכסים וההתייבויות של הבנק.

להלן התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים (במיליוני שקלים חדשים):

31 במרץ 2019					
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾	
3,206	3,206	37	-	3,243	איגרות חוב המוחזקות לפידיון
5,304	5,302	35 ⁽²⁾	(33) ⁽²⁾	5,304	איגרות חוב זמינות למכירה
109	109	-	-	109	השקעה במניות שאינן למסחר ⁽⁴⁾
511	508	3 ⁽³⁾	-	511	איגרות חוב למסחר
9,130	9,125	75	(33)	9,167	סך כל ניירות הערך
31 במרץ 2018					
2,507	2,507	64	-	2,571	ניירות ערך מוחזקים לפידיון
6,356	6,439	9 ⁽²⁾	(92) ⁽²⁾	6,356	ניירות ערך זמינים למכירה
194	197	-	(3) ⁽³⁾	194	ניירות ערך למסחר
9,057	9,143	73	(95)	9,121	סך כל ניירות הערך
31 בדצמבר 2018					
3,917	3,917	29	(6)	3,940	ניירות ערך מוחזקים לפידיון
6,876	6,965	6 ⁽²⁾	(95) ⁽²⁾	6,876	ניירות ערך זמינים למכירה
288	288	-	-	288	ניירות ערך למסחר
11,081	11,170	35	(101)	11,104	סך כל ניירות הערך

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 (2) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
 (3) נזקפו לדוח רווח והפסד, אך טרם מומשו.
 (4) לפרטים בדבר יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים ראה ביאור 2.ג.1. לדוחות הכספיים.

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת					
31 במרץ 2019	31 במרץ 2018	31 בדצמבר 2018	31 במרץ 2018	31 בדצמבר 2018	
3,566	9.4	4,661	3,261	(23.5)	מטבע ישראלי
500	(26.1)	418	677	19.6	לא צמוד
4,955	(1.5)	5,910	5,030	(16.2)	צמוד מדד
109	22.5	92	89	18.5	מטבע חוץ (כולל צמוד מטבע חוץ)
9,130	0.8	11,081	9,057	(17.6)	פריטים לא כספיים
					סך הכל

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2019

להלן נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת				
31 בדצמבר		31 במרץ		31 במרץ
2018	2018	2018	2018	2019
1.8	8.8	82,119	76,809	83,563
1.6	13.0	13,777	12,384	13,992
1.7	9.4	95,896	89,193	97,555
7.7	25.1	22,664	19,514	24,410
1.5	17.2	8,332	7,213	8,456
(8.4)	4.2	29,460	25,910	26,994
9.3	2.9	37,712	40,045	41,217
3.0	9.1	98,168	92,682	101,077
13.2	18.4	5,428	5,191	6,145
2.6	9.5	199,492	187,066	204,777

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן.

להלן התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר		31 במרץ		
2018	2018	2019		
69,559	65,363	71,887		תקרת הפיקדון
47,240	42,287	48,031		עד 1
26,703	27,058	27,424		מעל 1 עד 10
18,658	23,823	20,163		מעל 10 עד 100
37,332	28,535	37,272		מעל 100 עד 500
199,492	187,066	204,777		סך הכל

לפרטים נוספים על הרכב פיקדונות הציבור, ראה ביאור 7 לדוחות הכספיים.

פיקדונות מבנקים - יתרת פיקדונות מבנקים ליום 31 במרץ 2019 הסתכמה ב-0.6 מיליארדי שקלים חדשים, קיטון של 6 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה לסוף שנת 2018. הקיטון נובע בעיקרו משינוי שוטף בהפקדות של בטוחות בגין עסקאות בנגזרים.

איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים - יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 31 במרץ 2019 הסתכמה ב-27.7 מיליארדי שקלים חדשים, קיטון של 2.9 מיליארדי שקלים חדשים בהשוואה לסוף שנת 2018, וזאת בעקבות פירעון שוטף.

הון, הלימות הון ומינרף

הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק - יתרת ההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 31 במרץ 2019 הסתכמה ב-15.1 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 14.7 ו-13.9 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2018 וליום 31 במרץ 2018, גידול של 3.0%-8.9%, בהתאמה.

להלן הרכב ההון העצמי (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר		31 במרץ		
2018	2018	2019		
2,197	2,185	2,206		הון מניות ופרמיה ⁽¹⁾
48	60	39		קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
(346)	(411)	(310)		הפסד כולל אחר מצטבר ⁽²⁾⁽³⁾
12,782	12,056	13,186		עודפים ⁽⁴⁾
14,681	13,890	15,121		סך הכל

(1) לפרטים בדבר הנפקת מניות ראה תמצית דוח על השינויים בהון העצמי.

(2) לפרטים נוספים בדבר רווח (הפסד) כולל אחר ראה ביאור 4 לדוחות הכספיים.

(3) כולל התחייבות אקטוארית בגין תוכנית התייעלות לפרישת עובדים, ראה ביאורים 22 ו-25 בדוחות הכספיים לשנת 2018.

(4) לפרטים בדבר התפתחות ההכנסות והוצאות המצטברות ליתרת העודפים בתקופת הדיווח ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח הכולל האחר.

יחס ההון העצמי לסך המאזן בקבוצה ליום 31 במרץ 2019 הגיע ל-5.82%, לעומת 5.69% ליום 31 בדצמבר 2018 ו-5.72% ליום 31 במרץ 2018.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

הלימות הון

הון הפיקוח

הבנק מעריך את הלימות ההון שלו על פי כללי באזל, כפי שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. הבנק נוקט בגישה הסטנדרטית על מנת להעריך את החשיפה לסיכון אשראי, לסיכון תפעולי, ולסיכון שוק.

ההון הכולל מורכב משני רבדים - הון רובד 1 (הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף) והון רובד 2.

הון רובד 1 כולל בעיקר את רכיבי ההון המיוחסים לבעלי מניות הבנק (ההון החשבונאי בספרים) ואת זכויות המיעוט, ומהווה את המרכיב העיקרי בספיגת הפסדים.

הון רובד 1 נוסף מורכב ממכשירי הון העומדים בדרישות שנקבעו בהוראות. נכון ליום 31 במרץ 2019 אין לבנק מכשירי הון הנכללים בהון רובד 1 נוסף. הון רובד 2 מורכב מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומכשירי הון מסוג CoCo (Contingent convertible capital instrument), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדי קרן כאשר יחס הון עצמי רובד 1 יורד מתחת לטריגר כמותי שנקבע, או כאשר נמסרה הודעת הפיקוח על הבנקים, לפיה הפעלת המנגנון לספיגת הפסדי קרן הכרחית לשמירת יציבות התאגיד הבנקאי (אירוע "אי קיימות" של הבנק).

כתבי התחייבויות נדחים, שהוכרו כמכשירי הון רובד 2 על פי ההוראות הקודמות, אינם כשירים כהון פיקוחי על פי ההוראות הנוכחיות (בעיקר עקב היעדר מנגנון ספיגת הפסדים) ומופחתים על פני תקופת הוראות מעבר.

תכנון ההון של הבנק

תכנון ההון במהלך עסקים רגיל - הבנק עורך תחזית מפורטת רב שנתית לתכנון ההון תוך הבאה בחשבון של: שיעורי הגידול הצפויים בנכסי סיכון והרווחיות, התוכנית האסטרטגית, מדיניות חלוקת הדיבידנד, יעדי ההון והמינוף, שולי ביטחון נאותים וגורמים נוספים.

הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התחזית ובהתאם לצורך מעדכן את התחזית ובוחן פעולות נדרשות, וזאת לצורך עמידה ביעדי ההון שנקבעו.

רגישות יחס הלימות ההון של הבנק לשינויים בהון עצמי רובד 1 ונכסי סיכון הינה:

שינוי בהון עצמי רובד 1 בסכום של 100 מיליון שקלים חדשים יגרום לשינוי יחס הלימות הון רובד 1 של 0.06%. שינוי בנכסי הסיכון בסכום של 1 מיליארדי שקלים חדשים יגרום לשינוי יחס הלימות הון רובד 1 של 0.07%.

תהליך פנימי להערכת ההון - במסגרת התהליך בוחן הבנק כי קיימת כרית ספיגה הונית מספקת להתמודדות עם מגוון סיכונים הכרוכים בפעילות הבנק לרבות תרחישי קיצון.

אופק התכנון הינו לשלוש שנים ובו מאתגר הבנק את התוכנית האסטרטגית בשורה של תרחישי קיצון הפוגעים באופן משמעותי ברווחיות הבנק ושוחקים את ההון שלו. תוצאות תכנון ההון האחרון של הבנק מראות כי כרית הספיגה הונית מספקת.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

הלן נתונים על ההון הפיקוחי ונכסי הסיכון המאוחדים (במיליון שקלים חדשים):

	ליום 31 במרץ		ליום 31 בדצמבר
	2018	2019	2018
הון לצורך חישוב יחס ההון			
הון עצמי רובד 1	15,172	15,618	14,436
הון רובד 1	15,172	15,618	14,436
הון רובד 2	5,515	5,042	4,813
סך הכל הון כולל	20,687	20,660	19,249
יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
סיכון אשראי	140,572	142,816	131,801
סיכונים שוק	1,494	1,790	1,699
סיכון תפעולי	9,561	9,709	8,629
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	151,627	154,315	142,129

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2019

יחס הון לרכיבי סיכון

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון על פי כללי באזל III כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, מחייב הבנק לשמור על יחס הון עצמי רובד 1 מזערי, שלא יפחת משיעור של 9% וכן על יחס הון כולל מזערי שלא יפחת משיעור של 12.5% לסך המשוקלל של רכיבי הסיכון בנכסיו המאזניים ובסעיפים החוץ מאזניים. אופן החישוב של סך ההון ושל סך רכיבי הסיכון מפורט בהוראות.

ליחסים אלה התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדירור למועד הדיווח. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח הינו 9.83%-1.333%, בהתאמה.

לפרטים נוספים על החלטות הדירקטוריון הנוגעות ליחס הון לרכיבי סיכון ולמדיניות חלוקת דיבידנד, ראה ביאור 24 לדוחות הכספיים לשנת 2018 ופרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון (מדיניות חלוקת דיבידנד), להלן.

להלן התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה (באחוזים):

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	31 במרץ 2019	31 במרץ 2018	31 בדצמבר 2018
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	13.39	13.54	13.64
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים	9.83	9.86	9.84
יחס הון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים	13.33	13.36	13.34

להלן התפלגות נכסי סיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי לפי קבוצות חשיפה (במיליוני שקלים חדשים):

קבוצת חשיפה	ליום 31 במרץ 2019		ליום 31 במרץ 2018		ליום 31 בדצמבר 2018	
	נכסי סיכון	דרישת הון ⁽⁴⁾	נכסי סיכון	דרישת הון ⁽²⁾	נכסי סיכון	דרישת הון ⁽³⁾
חובות של יריבוניות	256	34	712	95	223	30
חובות של ישויות סקטור ציבורי	198	26	821	110	197	26
חובות של תאגידים בנקאיים	654	87	862	115	712	95
חובות של תאגידים	42,453	5,659	37,608	5,024	42,166	5,625
חובות בביטוחון נדל"ן מסחרי	3,113	415	2,515	336	2,523	337
חשיפות קמעונאיות ליחידים	15,548	2,073	14,454	1,931	15,154	2,022
הלוואות לעסקים קטנים	7,394	986	6,930	926	7,468	996
משכנתאות לדירור	67,739	9,030	63,006	8,418	66,663	8,893
נכסים אחרים	5,018	669	4,355	582	4,890	652
סך הכל	142,373	18,979	131,263	17,537	139,996	18,676

להלן נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון שוק, סיכון CVA וסיכון תפעולי (במיליוני שקלים חדשים):

סיכון שוק	ליום 31 במרץ 2019		ליום 31 במרץ 2018		ליום 31 בדצמבר 2018	
	נכסי סיכון	דרישת הון ⁽⁴⁾	נכסי סיכון	דרישת הון ⁽²⁾	נכסי סיכון	דרישת הון ⁽³⁾
סיכון CVA בגין נגזרים ⁽⁴⁾	443	59	538	72	576	77
סיכון תפעולי ⁽⁵⁾	9,709	1,296	8,629	1,153	9,561	1,275
סך נכסי הסיכון	154,315	20,572	142,129	18,989	151,627	20,226

(1) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.33% מיתרות נכסי הסיכון.

(2) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.36% מיתרות נכסי הסיכון.

(3) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.34% מיתרות נכסי הסיכון.

(4) Credit Value Adjustments, שערך לשווי שוק בגין סיכון אשראי של צד נגדי, בהתאם להוראות באזל III.

(5) הקצאת ההון בגין הסיכון התפעולי חושבה לפי הגישה הסטנדרטית.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2019

יחס המינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף אשר אימצה את המלצות ועדת באדל לעניין יחס מינוף. יחס המינוף מבוסס באחוזים ומוגדר כיחס בין הון רובד 1 לבין סך החשיפות. סך החשיפות של הבנק הינו סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים, לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. על פי ההוראה, תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד.

להלן יחס המינוף של הבנק:

ליום 31 במרץ		ליום 31 בדצמבר	
	2019	2018	2019
1. בנתוני המאחד			
הון רובד 1	15,618	14,436	15,172
סך החשיפות	281,693	265,621	279,827
באחוזים			
יחס מינוף	5.54	5.43	5.42
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	5.00	5.00	5.00
2. חברות בת משמעותיות			
בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאחדות שלו			
יחס מינוף	5.41	5.15	5.38
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	4.70	4.70	4.70

דיבידנד

מדיניות חלוקת דיבידנד

ביום 26 בפברואר 2018, החליט דירקטוריון הבנק, לעדכן את מדיניות הדיבידנד של הבנק, לשנים 2018 עד 2021, וזאת לאחר שעקב אחר ביצוע התוכנית האסטרטגית. מדיניות הדיבידנד המעודכנת של הבנק הינה לחלק, החל משנת 2018, בגין רווחים הרבעוניים, דיבידנד בשיעור של עד 40% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק. מדיניות זו, הינה בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות הפיקוח על הבנקים, ולשמירה על שולי ביטחון נאותים. ביום 12 במרץ 2019, אישר דירקטוריון הבנק התקשרות עם משרד המשפטים בארצות הברית בהסכם מסוג "DPA" לסיום החקירה הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים. לפרטים נוספים, ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי (אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק), וכן ביאור 26 ג.12 לדוחות הכספיים לשנת 2018. לאור האמור לעיל, לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון השני השלישי והרביעי של שנת 2018. במועד אישור התקשרות הבנק בהסכם, העריך דירקטוריון הבנק כי קיימת לבנק היכולת לעמוד בתוואי תוכנית החומש האסטרטגית לשנת 2017-2021. עוד העריך הדירקטוריון, כי במהלך שנת 2019 יוכל הבנק לחזור ולנהוג בהתאם למדיניות חלוקת הדיבידנד, וזאת בכפוף להוראות ולתנאים שנקבעו, בתוכנית האסטרטגית, ובכלל זה עמידה בדרישות הדין והגבלות הפיקוח על הבנקים.

- בדוחות כספיים אלה הלימות ההון המוצגת הינה: יחס הון עצמי רובד 1 - 10.12% ויחס הון כולל 13.39% (ראה ביאור 9 לדוחות כספיים אלה).
- דירקטוריון הבנק לא הכריז על חלוקת דיבידנד ברבעון הראשון של שנת 2019.
- דירקטוריון הבנק מעריך כי הבנק יחזור ויחלק דיבידנד בגין רווחי הרבעון השני של שנת 2019 ואילך.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים העומדים בבסיס התוכנית האסטרטגית והמפורטים בה, העלולים שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד, ולגרום לכך שהתוכנית האסטרטגית לרבות לעניין מדיניות חלוקת הדיבידנד לא תתממש.

חלוקת דיבידנד

להלן פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2018 (בסכומים מדווחים):

יום ההכרזה	יום התשלום	דיבידנד למניה (אגורות)	שיעור דיבידנד מהרווח	סך הכל דיבידנד ששולם (מיליוני שקלים חדשים)
26 בפברואר 2018	26 במרץ 2018	47.03	0.30	109.5
7 במאי 2018	5 ביוני 2018	58.91	0.40	137.2
				246.7

סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2018⁽¹⁾

(1) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2018 - 137.2 מיליוני שקלים חדשים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

פעילות חוץ מאזנית אחרת

להלן התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שרותי ניהול, תפעול ו/או משמורת (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת					
31 בדצמבר		31 במרץ		31 במרץ	
2018	2018	2018	2018	2019	
75.7	84.5	233,600	222,439	410,469	ניירות ערך ⁽¹⁾⁽²⁾
10.1	10.5	79,865	79,544	87,894	נכסי קופות גמל שהקבוצה מספקת להן שירותי תפעול
(1.4)	(13.2)	70,153	79,681	69,170	נכסים בנאמנות קבוצת הבנק
(14.7)	(27.8)	14,514	17,138	12,375	נכסי קרנות נאמנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול
4.0	13.2	14,260	13,103	14,831	נכסים אחרים בניהול ⁽³⁾

- (1) שווי תיקי ניירות ערך במשמרת הבנק המוחזקים על ידי לקוחות, כולל יתרות ניירות ערך של קופות גמל וקרנות נאמנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול. יצוין כי יתרת פעילות הלקוחות המוצגת כוללת בנוסף ליתרת ניירות הערך של קרנות הנאמנות כאמור, גם את שווי יחידות ההשתתפות באותן קרנות המוחזקות על ידי לקוחות הבנק.
- (2) הגידול ביתרת ניירות ערך הינו בעקבות זכיית הבנק במכרז למתן שירותי קסטודיאן, ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית לעיל.
- (3) לרבות:
 - יתרות אשראי המגובות בפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית יתרת האשראי. בגין יתרות אלה מקבל הבנק הכנסה ממרווח או מעמלות.
 - הלוואות אחרות בניהול הבנק לרבות, הלוואות לדיור שהבנק מנהל ומתפעל בעבור אחרים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

מידע כספי לפי מגזרי פעילות

בהתאם להוראה הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השיוך למגזר פעילות פיקוחי נקבע לרוב על פי מחזור הפעילות של הלקוח (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי).

מגזרי הפעילות הפיקוחיים נחלקים למגזרי פעילות של אנשים פרטיים ומגזרי פעילות של לקוחות עסקיים שאינם פרטיים (לרבות גופים מוסדיים והניהול הפיננסי של הבנק).

אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים - הלוואות לדיור" ו-"אחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

מגזרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה" מבוססים על שיוך הלקוח ליחידה הארגונית האחראית בתקופה שחלפה.

לעומת זאת, פילוח הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים מבוסס על הגדרות אחידות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים, כמפורט לעיל.

קיים מתאם גבוה בין המאפיינים שקבעה ההנהלה לצורך שיוך לקוחות לחטיבה האחראית לבין ההגדרות הפיקוחיות.

יחד עם זאת, ייתכנו מצבים בהתאם ל"גישת ההנהלה" בהם השיוך הסופי של הלקוח יתבסס על פרמטרים נוספים, לדוגמה: התמחות של יחידה מסוימת בסוגי פעילות של לקוחות או ניסיון שנצבר בעבודה עם הלקוח, המעניק יתרונות עסקיים ושירותיים לשיוך הלקוח לחטיבה ספציפית.

לאור דרישת הפיקוח על הבנקים לדון ולנתח במסגרת דוח הדירקטוריון וההנהלה את מגזרי הפעילות הפיקוחיים, ולאור העובדה שקיים מתאם בין המגזרים ה"פיקוחיים" ל"גישת ההנהלה", יוצג המידע המגזרי (הכמותי והאיכותי) להלן, באופן תמציתי, לכל מגזר ומגזר באופן הבא:

- הגדרה פיקוחית של המגזר.
- הסבר להבדלים בין ההגדרה ה"פיקוחית" לבין אופן ניהול העסקים בפועל (ב"גישת ההנהלה").
- תוצאות כספיות של המגזר (ב"גישת הפיקוחית").

לפרטים בדבר העקרונות על פיהם מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

לפרטים ולתיאור המגזרים באופן מפורט, ראה פרק פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות לשנת 2018.

מידע כספי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

רווח נקי		חלק מסך רווח נקי (באחוזים)	
2019	2018	2019	2018
אנשים פרטיים:			
178	157	39.2	42.1
15	16	3.3	4.3
1	(1)	0.2	-
194	172	42.7	46.4
פעילות עסקית:			
104	73	22.9	19.6
39	27	8.6	7.2
80	68	17.6	18.2
9	9	2.0	2.4
232	177	51.1	47.4
ניהול פיננסי	(50)	-	-
376	320	93.8	93.8
פעילות חוץ לארץ	28	6.2	6.2
404	343	100.0	100.0

לפרטים בדבר תוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

מגזר משקי הבית

ההגדרה הפיקוחית

בהתאם להגדרה הפיקוחית, מגזר משקי בית כולל אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים במגזר בנקאות פרטית. כלומר המגזר לא כולל אנשים פרטיים עם יתרת נכסים פיננסיים הגבוהה מ-3 מיליון שקלים. אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים - הלוואות לדיר" ו-"אחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות פרטיים מסוימים אשר סווגו למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה, מסווגים למגזר משקי הבית בגישת מגזרים פיקוחיים. ההבדל נובע בעיקר מהיקף הנכסים הפיננסיים של הלקוחות המשמש לסיווג הלקוחות - רף הבנק לפיו נקבע סיווג הלקוח לפי גישת ההנהלה הוא 1 מיליון שקלים ונמוך מההגדרה הפיקוחית.
- ככלל, לקוחות פרטיים משויכים למגזרי משקי הבית. לפי הגישה הפיקוחית, לקוחות פרטיים עם חבות גבוהה או בעלי מאפיינים עסקיים, מסווגים למגזרי הפעילות העסקיים ולא למגזר משקי הבית.

תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ					
2018			2019		
במיליון שקלים חדשים					
הלוואות		הלוואות			
לדיר	סך הכל	לדיר	סך הכל	אחר	אחר
357	665	403	752	349	349
-	-	-	-	-	-
41	172	38	165	127	127
398	837	441	917	476	476
6	28	8	35	27	27
151	531	165	577	412	412
241	278	268	305	37	37
84	97	90	102	12	12
157	181	178	203	25	25
-	(8)	-	(10)	(10)	(10)
157	173	178	193	15	15
121,446	141,750	128,019	149,403	21,384	21,384
120,811	140,876	127,368	148,498	21,130	21,130
-	76,809	-	83,563	83,563	83,563
121,072	140,492	127,616	147,955	20,339	20,339
-	75,571	-	82,821	82,821	82,821
67,327	84,751	72,333	91,092	18,759	18,759
345	545	386	592	206	206
-	106	-	143	143	143
12	14	17	17	-	-
357	665	403	752	349	349

רווח ורווחיות

סך הכל הכנסות ריבית, נטו הכנסות מימון שאינן מריבית עמלות והכנסות אחרות

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי הוצאות תפעוליות אחרות רווח לפני הפרשה למיסים הפרשה למיסים רווח לאחר מיסים

רווח נקי:

המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה

המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי

מאזן - סעיפים עיקריים:

אשראי לציבור (יתרת סוף) אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף) פיקדונות הציבור (יתרת סוף) יתרה ממוצעת של אשראי לציבור יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור יתרה ממוצעת של נכסי סיכון

מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:

מרווח מפעילות מתן אשראי מרווח מפעילות קבלת פיקדונות אחר

סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר משקי הבית (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה ברבעון הראשון של שנת 2019 הסתכמה ב-193 מיליון שקלים חדשים, לעומת 173 מיליון שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

תרומת הלוואות לדיר (כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים) ברבעון הראשון של שנת 2019 הסתכמה ב-178 מיליון שקלים חדשים, לעומת 157 מיליון שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. סך הכל הכנסות הריבית נטו, הסתכמו ב-403 מיליון שקלים חדשים, לעומת 357 מיליון שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-12.9%, הנובע מעלייה של כ-6.5 מיליארדי שקלים חדשים ביתרת האשראי הממוצעת ומגידול במרווחי האשראי.

העמלות וההכנסות האחרות קטנו ב-3 מיליון שקלים חדשים.

ברבעון הראשון של שנת 2019 נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בסך 8 מיליון שקלים חדשים, לעומת 6 מיליון שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2019

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-165 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 151 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. מעבר לגידול השוטף בהוצאות השכר והפרשי העיתוי בין תקופות השוואה ברישום הוצאות נלוות לשכר, נרשם גידול בהפרשות למענקים, וזאת בהלימה לגידול ברמת הרווחיות לעומת התקופה המקבילה אשתקד. לפרטים נוספים ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי.

תרומת יתר פעילות משקי הבית (שאינה הלוואות לדירור) ברבעון הראשון של שנת 2019 הסתכמה ברווח של 15 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח של 16 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. בסעיף הכנסות הריבית נטו, נרשמה עלייה של כ-41 מיליוני שקלים חדשים. העלייה מיוחסת לגידול במרווחים מפעילות מתן אשראי וקבלת פיקדונות ומעלייה בהיקפי האשראי והפיקדונות. העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-127 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 131 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-4 מיליוני שקלים הנובע בעיקר כתוצאה מירידה בהיקף העסקאות בניירות ערך זרים ברבעון הראשון של שנת 2019.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-412 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 22 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-412 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 380 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. מעבר לגידול השוטף בהוצאות השכר והפרשי העיתוי בין תקופות השוואה ברישום הוצאות נלוות לשכר, נרשם גידול בהפרשות למענקים בבנק ובבנק יהב, וזאת בהלימה לגידול ברמת הרווחיות לעומת התקופה המקבילה אשתקד. בנוסף, בבנק יהב יושם הסכם שכר חדש. לפרטים נוספים ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

מגזר בנקאות פרטית

ההגדרה הפיקוחית

בהתאם להגדרה הפיקוחית, מגזר בנקאות פרטית כולל אנשים פרטיים אשר יתרת תיק הנכסים הפיננסיים שלהם בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות-ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני שקלים חדשים.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות פרטיים מסוימים אשר סווגו למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה, מסווגים למגזר משקי הבית בגישת מגזרים פיקוחיים. ההבדל נובע בעיקר מהיקף הנכסים הפיננסיים של הלקוחות המשמש לסיווג הלקוחות - רף הבנק לפיו נקבע סיווג הלקוח לפי גישת ההנהלה הוא 1 מיליוני שקלים ובנוסף נמוך מההגדרה הפיקוחית.
- מגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה כולל גם עסקים שלהם היקפי נכסים נזילים, בסכומים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים. לקוחות אלה מסווגים למגזרי הפעילות העסקיים בגישת מגזרים פיקוחיים.

תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית

לשלושה חודשים שהסתיימו		
ביום 31 במרץ		
2018	2019	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
16	22	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
2	2	עמלות והכנסות אחרות
18	24	סך ההכנסות
-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
20	23	הוצאות תפעוליות אחרות
(2)	1	רווח (הפסד) לפני הפרשה למיסים
(1)	-	הקטנת הפרשה למיסים
(1)	1	רווח (הפסד) נקי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
100	93	אשראי לציבור (יתרת סוף)
99	92	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
12,384	13,992	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
97	73	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
12,009	13,524	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
37	28	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
16	22	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
-	-	אחר
16	22	סך הכל הכנסות ריבית נטו

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

תרומת מגזר הבנקאות הפרטית (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) ברבעון הראשון של שנת 2019 הסתכמה ברווח של 1 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הפסד של 1 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

סך הכל הכנסות הריבית נטו גדלו ב-6 מיליוני שקלים חדשים, כתוצאה מגידול בהיקף פיקדונות הציבור ומשיפור במרווח המימון. ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-23 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 20 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, בהתאמה לגידול בהיקפי הפעילות. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

מגזר עסקים זעירים וקטנים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים זעירים וקטנים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי קטן מ-50 מיליוני שקלים.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות עסקיים, שלהם היקפי נזילים בסכומים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים, משויכים למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה. לקוחות אלה מסווגים למגזר עסקים זעירים וקטנים, בהתאם למחזור פעילותם השנתי, לפי גישת מגזרים פיקוחיים.
- לקוחות עסקיים אשר משויכים כיום לבנקאות מסחרית לפי גישת ההנהלה, ומחזור הפעילות השנתי שלהם קטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים, מסווגים למגזר עסקים זעירים וקטנים בגישה הפיקוחית.

תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2018	2019	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
232	279	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
89	96	עמלות והכנסות אחרות
321	375	סך ההכנסות
38	37	הוצאות בגין הפסדי אשראי
170	181	הוצאות תפעוליות אחרות
113	157	רווח לפני הפרשה למיסים
39	53	הפרשה למיסים
74	104	רווח לאחר מיסים
(1)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
73	104	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
17,511	19,986	אשראי לציבור (יתרת סוף)
17,184	19,632	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
19,514	24,410	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
17,293	19,652	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
19,587	23,631	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
16,644	19,082	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
204	236	מרווח מפעילות מתן אשראי
23	35	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
5	8	אחר
232	279	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים קטנים וזעירים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה ברבעון הראשון של שנת 2019 הסתכמה ב-104 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 73 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 42.5%.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-279 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 232 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 20.3% הנובע בעיקר מגידול בהיקפי הפעילות באשראי ובפיקדונות, וכן מעלייה במרווחי המימון. העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-96 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 89 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-37 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 38 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2019

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-181 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 170 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 11 מיליוני שקלים חדשים. מעבר לגידול השוטף בהוצאות השכר והפרשי העיתוי בין תקופות ההשוואה ברישום הוצאות נלוות לשכר, נרשם גידול בהפרשה למענקים, וזאת בהלימה לגידול ברמת הרווחיות לעומת תקופה מקבילה אשתקד. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

מגזר עסקים בינוניים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים בינוניים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-50 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- מגזר בנקאות מסחרית לפי גישת ההנהלה כולל עסקים בעלי מחזורי פעילות שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים. המשמעות היא שלקוחות מסוימים בבנקאות המסחרית (לפי גישת ההנהלה) אשר מחזור הפעילות שלהם קטן מ-50 מיליוני שקלים מסווגים במגזר עסקים זעירים וקטנים לפי מגזרי פעילות פיקוחיים.
- מנגד, לקוחות עסקיים אשר שייכים למגזר בנקאות עסקית לפי גישת ההנהלה, ומחזור הפעילות השנתי שלהם נמוך מ-250 מיליוני שקלים חדשים משויכים למגזר עסקים בינוניים בגישה הפיקוחית.

תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2018	2019	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
58	68	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
17	22	עמלות והכנסות אחרות
75	90	סך ההכנסות
4	1	הוצאות בגין הפסדי אשראי
29	30	הוצאות תפעוליות אחרות
42	59	רווח לפני הפרשה למיסים
15	20	הפרשה למיסים
27	39	רווח נקי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
5,987	6,881	אשראי לציבור (יתרת סוף)
5,906	6,789	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
7,213	8,456	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
6,229	6,736	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
7,288	8,274	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
7,136	7,734	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
48	54	מרווח מפעילות מתן אשראי
9	12	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
1	2	אחר
58	68	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים בינוניים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה ברבעון הראשון של שנת 2019 הסתכמה ב-39 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 27 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

בסעיף הכנסות הריבית נטו חל גידול של כ-17.2% המיוחס בעיקר לעלייה בהיקפי האשראי והפיקדונות, וכן לעלייה במרווחי המימון.

בסעיף עמלות והכנסות אחרות חל גידול של 5 מיליוני שקלים חדשים לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

בסעיף ההוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה הוצאה של 1 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הוצאה של 4 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-30 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 29 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקביל אשתקד.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2019

מגזר עסקים גדולים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים גדולים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- מגזר בנקאות עסקית לפי גישת ההנהלה כולל עסקים בעלי מחזורי פעילות הגדול מ-120 מיליוני שקלים חדשים. המשמעות היא שלקוחות מסוימים בבנקאות העסקית (לפי גישת ההנהלה) אשר מחזור הפעילות שלהם קטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים מסווגים במגזר עסקים בינוניים בגישה הפיקוחית.
- גופים מוסדיים אשר מנהלים בגישת ההנהלה במסגרת הבנקאות העסקית, מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.

תוצאות הפעילות במגזר עסקים גדולים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2018	2019	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
128	132	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
27	40	עמלות והכנסות אחרות
155	172	סך ההכנסות
8	5	הוצאות בגין הפסדי אשראי
43	47	הוצאות תפעוליות אחרות
104	120	רווח לפני הפרשה למיסים
36	40	הפרשה למיסים
68	80	רווח נקי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
14,874	16,009	אשראי לציבור (יתרת סוף)
14,696	15,818	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
25,910	26,994	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
15,103	16,948	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
25,581	28,086	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
20,229	21,927	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
109	108	מרווח מפעילות מתן אשראי
17	19	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
2	5	אחר
128	132	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים גדולים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה ברבעון הראשון של שנת 2019 הסתכמה ב-80 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 68 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

- סך הכל הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-132 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 128 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. העמלות וההכנסות האחרות גדלו ב-13 מיליוני שקלים חדשים, גידול הנובע בעיקר מהשפעת עמלות מעסקי מימון.
- בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה הוצאה של 5 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הוצאה של 8 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.
- ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-47 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 43 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 4 מיליוני שקלים חדשים.
- לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2019

מגזר גופים מוסדיים

ההגדרה הפיקוחית

המגזר כולל קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, קרנות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

גופים מוסדיים מנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת הבנקאות העסקית ובמסגרת מגזר הניהול הפיננסי, ומוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.

תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2018	2019	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
31	32	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
13	9	עמלות והכנסות אחרות
44	41	סך ההכנסות
-	(1)	הקטנת הוצאות בגין הפסדי אשראי
30	28	הוצאות תפעוליות אחרות
14	14	רווח לפני הפרשה למיסים
5	5	הפרשה למיסים
9	9	רווח נקי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
1,266	1,293	אשראי לציבור (יתרת סוף)
1,258	1,285	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
40,045	41,217	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
1,334	1,221	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
39,563	38,461	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
2,433	2,595	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
9	4	מרווח מפעילות מתן אשראי
22	27	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
-	1	אחר
31	32	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר גופים מוסדיים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה ברבעון הראשון של שנת 2019 הסתכמה ב-9 מיליוני שקלים חדשים, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-32 מיליוני שקלים חדשים בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

העמלות וההכנסות האחרות קטנו ב-4 מיליוני שקלים חדשים לעומת התקופה המקבילה אשתקד. ברבעון הראשון של שנת 2018 בוצעו עסקאות בהיקף ניכר בניירות ערך זרים שלא חזרו על עצמן ברבעון הנוכחי.

ביתר הסעיפים לא חלו שינויים מהותיים.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

מגזר ניהול פיננסי

ההגדרה הפיקוחית

מגזר ניהול פיננסי כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות. פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, שאילת ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך. ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באיגרות חוב זמינות למכירה ובאיגרות חוב מוחזקות לפדיון, גידור באמצעות מכשירים נגזרים מגדרים, גידור ALM, גידור מטבעי של השקעות בחוץ לארץ. השקעות ריאליות - השקעה במניות זמינות למכירה ובחברות כלולות של עסקים. פעילות ניהול פיננסי אחרת - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, מכירה וניהול תיקי אשראי.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

גופים מוסדיים אשר מנהלים בגישת ההנהלה במסגרת מגזר הניהול הפיננסי, מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.

תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2018	2019	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
(91)	(109)	סך הכל הוצאות ריבית, נטו
80	55	הכנסות מימון שאינן מריבית
47	69	עמלות והכנסות אחרות
36	15	סך ההכנסות
1	(2)	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
70	80	הוצאות תפעוליות אחרות
(35)	(63)	הפסד לפני הפרשה למיסים
(12)	(21)	הקטנת הפרשה למיסים
(23)	(42)	הפסד לאחר מיסים
-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
(23)	(42)	הפסד לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(6)	(8)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(29)	(50)	הפסד המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
6,426	6,221	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
(91)	(109)	אחר
(91)	(109)	סך הכל הוצאות ריבית נטו

תוצאות פעילות מגזר הניהול הפיננסי (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) ברבעון הראשון של שנת 2019 הסתכמו בהפסד של 50 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הפסד של 29 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

תוצאות הפעילות המימוניות (הכנסות ריבית נטו והכנסות המימון שאינן מריבית) קטנו ב-43 מיליוני שקלים חדשים, לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מהשפעת רישום חשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן, ראה גם ניתוח ההתפתחות בהכנסות המימון בפרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח הכולל האחר.

סך העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-69 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הכנסות מעמלות ואחרות בסכום של כ-47 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-22 מיליוני שקלים חדשים, הנובע בעיקר מהכללת רווחי הון ברבעון הראשון של שנת 2019 בסך של 16 מיליוני שקלים ממימוש נכסים במסגרת רה-ארגון בנכסים ושיפורים במערך הסינון.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-80 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 70 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2019

פעילות חוץ לארץ

ההגדרה הפיקוחית

פעילות הבנק בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ שסווגו למגזרי הפעילות השונים בהתאם לגישת ההנהלה, סווגו למגזר פעילות חוץ לארץ בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים ומנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת מגזרי הפעילות השונים - בעיקר בנקאות פרטית ועסקית.

תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2018	2019	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
42	55	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
10	2	הכנסות מימון שאינן מריבית
6	6	עמלות והכנסות אחרות
58	63	סך ההכנסות
3	1	הוצאות בגין הפסדי אשראי
19	20	הוצאות תפעוליות אחרות
36	42	רווח לפני הפרשה למיסים
13	14	הפרשה למיסים
23	28	רווח נקי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
3,639	4,192	אשראי לציבור (יתרת סוף)
3,609	4,157	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
5,191	6,145	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
3,188	3,424	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
5,295	5,514	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
3,671	4,292	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
22	29	מרווח מפעילות מתן אשראי
2	3	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
18	23	אחר
42	55	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת הפעילות בחוץ לארץ לרווחי הקבוצה ברבעון הראשון של שנת 2019 הסתכמה ב-28 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 23 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-55 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 42 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, בעיקר כתוצאה מגידול במרווחי האשראי וביתרת האשראי הממוצעת.

הכנסות המימון שאינן מריבית קטנו ב-8 מיליוני שקלים חדשים, זאת בעיקר בגין מימוש איגרות חוב זמינות למכירה ברבעון הראשון של שנת 2018.

בתקופה הנוכחית נרשמה הוצאה להפסדי אשראי בהיקף של כ-1 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הוצאה של 3 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

חברות מוחזקות עיקריות

תרומת החברות המוחזקות לרווח הנקי מפעולות רגילות, הגיעה ברבעון הראשון של שנת 2019 ל-36 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 53 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. נתונים אלה כוללים השפעות של שינויים בשערי החליפין על יתרות ההשקעה בחברות המוחזקות בחוץ לארץ, המכוסים בבנק עצמו.

ללא השפעת הפרשי שער כאמור לעיל, הסתכמה תרומת החברות המוחזקות ב-48 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 44 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, כאשר עיקר הגידול נובע מגידול ברווחי בנק יהב, ראה הסבר בחברות המוחזקות להלן.

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: "בנק יהב")

בנק יהב הינו תאגיד בנקאי הפועל בהתאם לרישיון 'בנק' לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981. חלקה של הקבוצה ברווח הנקי של בנק יהב ברבעון הראשון של שנת 2019 הסתכם ב-18 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 15 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. תשואת הרווח הנקי על ההון של בנק יהב בחישוב שנתי, הגיעה ברבעון הראשון של שנת 2019 ל-10.6%, לעומת תשואה של 9.7% ברבעון המקביל אשתקד. הגידול ברווחי בנק יהב נובע מגידול בהיקפי פעילות, שיפור במרווחי המימון ורמת הוצאה יציבה. סך המאזן של בנק יהב ליום 31 במרץ 2019 הסתכם ב-26,351 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 25,928 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2018, גידול של 423 מיליוני שקלים חדשים (1.6%). יתרת האשראי לציבור, נטו ליום 31 במרץ 2019 הסתכמה ב-10,316 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 10,162 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2018, גידול של 154 מיליוני שקלים חדשים (1.5%). יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2019 הסתכמה ב-22,605 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 22,289 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2018, גידול של 316 מיליוני שקלים חדשים (1.4%).

טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ (להלן: "טפחות סוכנות לביטוח")

טפחות סוכנות לביטוח היא סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק, העוסקת במכירת פוליסות ביטוחי החיים ופוליסות ביטוחי הנכסים של לקוחות המבצעים משכנתאות בבנק. הרווח הנקי של טפחות סוכנות לביטוח ברבעון הראשון של שנת 2019 הסתכם ב-21 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 22 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הגיעה ברבעון הראשון של שנת 2019 ל-8.0% לעומת תשואה של 9.1% ברבעון המקביל אשתקד.

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל הנמצאות בשליטתו המלאה של הבנק ונשענות על תשתית הבנק, תרמו לרווח הנקי של הקבוצה ברבעון הראשון של שנת 2019 כ-5 מיליוני שקלים חדשים נטו, לעומת 6 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. מזה סך של 3 מיליוני שקלים חדשים (לעומת 4 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד) מפעילות נאמנות במסגרת החברה הבת, מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ.

יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד

יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד (להלן: "בנק המזרחי שוויץ") מתמחה בשירותי בנקאות פרטית בינלאומית. הבנק בשוויץ מוחזק באמצעות חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, United Mizrahi Overseas Holding Co. B.V. (Netherlands) ("מזרחי החזקות בינלאומיות"), הרשומה בהולנד.

הרווח הנקי של בנק המזרחי שוויץ הסתכם ברבעון הראשון של שנת 2019 ב-0.3 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 0.1 מיליוני פרנקים שוויצרים ברבעון המקביל אשתקד. סך המאזן של בנק המזרחי שוויץ ליום 31 במרץ 2019 הסתכם ב-152 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 140 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2018.

הכנסות הריבית והכנסות הריבית, נטו הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2019 ב-0.5 מיליוני פרנקים שוויצרים, בדומה לרבעון המקביל אשתקד. ההכנסה לפני מס הסתכמה ברבעון הראשון של שנת 2019 ב-0.3 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 0.2 מיליוני פרנקים שוויצרים ברבעון המקביל אשתקד. ההכנסה לפני מס מנוכה מהשפעות שער חליפין הסתכמה ברבעון הראשון של שנת 2019 ב-1 מיליוני שקלים חדשים, בדומה לרבעון המקביל אשתקד.

יתרת האשראי לציבור, נטו ליום 31 במרץ 2019 הסתכמה ב-85 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 80 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2018. יתרת הפיקדונות בבנקים ליום 31 במרץ 2019 הסתכמה ב-61 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 56 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2018. יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2019 הסתכמה ב-76 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 65 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2018.

נתונים אלה אינם כוללים סעיפים חוץ מאזניים, כגון פיקדונות בנאמנות (FIDUCIARY) ותיקי ניירות ערך של לקוחות, המהווים מרכיבים עיקריים בפעילות העסקית של הבנק בשוויץ.

השקעות במניות שאינן למסחר

הבנק מנהל השקעות נוסטרו במניות. מניות שבהן השקיע הבנק כאמור, מוצגות החל מיום 1 בינואר 2019, כמניות שאינן למסחר במסגרת תיק ניירות הערך של הבנק ובמסגרת ההשקעה בחברות כלולות, כאשר לבנק השקעה מהותית בתאגיד.

עיקר ההשקעות (אשר אינן סחירות ולא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין) מוצגות ככלל לפי עלות (בניכוי ירידת ערך) המותאמת לשינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק. יתר ההשקעות (סחירות וקיים לגביהן שווי הוגן) מוצגות בהתאם לערכי השוק שלהן ושינויים בשווי ההוגן אשר טרם מומשו, מוכרים בדוח רווח והפסד.

השקעות הבנק במניות שאינן למסחר הסתכמו ליום 31 במרץ 2019 ב-109 מיליוני שקלים חדשים. ליום 31 במרץ 2018 וליום 31 בדצמבר 2018, הסתכמה ההשקעה במניות ב-89 ו-92 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה. רווחי הבנק נטו מהשקעות במניות, הסתכמו ברבעון הראשון של שנת 2019 ב-15 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 5 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

לפרטים בדבר יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים ראה ביאור 2.ג.1. לדוחות הכספיים.

סקירת הסיכונים

פרק זה כולל סקירה תמציתית וניתוח ההתפתחויות של הסיכונים העיקריים שהבנק נחשף אליהם. ככל שנדרש, יש לעיין בפרק זה ביחד עם פרק סקירת הסיכונים שנכלל בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים לשנת 2018. דוח סיכונים מפורט הכולל את דרישות הגילוי של הנדבך השלישי של באזל ומידע נוסף על הסיכונים שניתן על פי המלצות העדה ליציבות פיננסית (ה-FSB), מפורסם באתר האינטרנט של הבנק.

התפתחויות בסיכונים ואופן ניהולם

הפעילות העסקית השוטפת של הקבוצה במגוון המוצרים והמכשירים הפיננסיים המאזניים והחוץ מאזניים חושפת את הקבוצה לסיכונים שונים, סיכונים פיננסיים ושאינם פיננסיים, ביניהם - סיכונים שוק, ריבית בתיק הבנקאי ונדילות, סיכונים אשראי, סיכונים תפעוליים וסיכונים ציות. מדיניות ניהול ובקרת הסיכונים בתחומים השונים מיועדת לתמוך בהשגת היעדים העסקיים של הקבוצה תוך הגבלת החשיפה לסיכונים אלה. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2019, פרופיל הסיכונים של הבנק הינו נמוך יחסית ובדומה לפרופיל הסיכונים בסוף שנת 2018. מרבית המדדים נמצאים במרחק סביר מתיאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון ובהלימה לפעילות העסקית, על פי מתווה התוכנית האסטרטגית ותוכניות העבודה השוטפות. הבנק בוחן את מדדי הסיכון באופן מתמיד ומתאימם ככל הנדרש לפעילות העסקית השוטפת, בכפוף ובהלימה לתיאבון הסיכון הכולל של הבנק לסיכונים השונים. לאור ההסכם שחתם הבנק עם הרשויות בארצות הברית עדכן הבנק את פרופיל הסיכון וההערכה של רמות הסיכון ברבעון הרביעי של שנת 2018, פרופיל הסיכון ברבעון הנוכחי, הינו בדומה להערכה בדוח השנתי של 2018.

תיאור הסיכונים

הבנק עוסק בפעילות בנקאית מסחרית (עסקית וקמעונאית) ובפעילות משכנתאות, אשר בה מוביל הבנק את מערכת הבנקאות בישראל. סיכון האשראי הוא הסיכון המרכזי בפעילות התאגידים הבנקאיים. בבנק מוטו סיכון זה לפעילות האשראי הקמעונאי ובפרט האשראי לדיור, פעילות המאופיינת ברמת סיכון נמוכה יחסית. בהתאם לעקרונות התוכנית האסטרטגית החמש שנתית, פועל הבנק לשמירה על מעמדו כמוביל בתחום הקמעונאי, וכן להגברת המיקוד והרחבת הפעילות במגזרים העסקיים. הבנק מנטר ומנהל את סיכונים תיק האשראי במגוון כלים, לרבות פיתוח והטמעה של מודלים מתקדמים. ראה בהרחבה בפרק סיכון האשראי להלן.

הוראת הפיקוח על הבנקים בדבר תוספת הון בשיעור של 1% מתיק המשכנתאות, אשר הגדילה את יעדי ההון, השפיעה על הבנק באופן מהותי יותר ביחס לשאר הבנקים במערכת.

בתחום העסקי הבנק פועל תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק כולו (ריכוזיות ענפית). הפעילות בתחום זה מושפעת בשנים האחרונות מהרחבת פעילותם של הגופים המוסדיים וחברות הביטוח הממוקדות במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולזמן ארוך.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים הדרישה הרגולטורית המזערית ליחס כיסוי הנזילות הינה 100%. הבנק נמצא ביחסי נזילות גבוהים, עם מרווחי ביטחון הולמים וכן במבנה מקורות יציב.

חשיפת הבנק לפעילות בחוץ לארץ היא נמוכה וכן, פעילותו בתחום השקעות הנוסטרו, אשר נועדה ברובה להשקעת עודפי הנזילות, הינה בנכסים איכותיים עם סיכון אשראי מזערי.

ההתפתחויות הטכנולוגיות והעלייה ברמת התחכום של הגורמים הפועלים בתחום מתקפות הסייבר, מעלה את רמת הסיכון ובמקביל את עצימות הניהול והניטור של הסיכונים התפעוליים, סיכונים טכנולוגיים המידע וסיכונים אבטחת המידע והסייבר.

הקבוצה הבנקאית חשופה להשפעות שינויים רגולטוריים ושינויים מאקרו כלכליים בארץ ובעולם על פעילות העסקית, בהתאם למתווה התוכנית האסטרטגית. הבנק בוחן, מנטר ונערך להשפעות אלה במסגרת פעילותו השוטפת ואומד את הסיכון גם תחת תרחישי קיצון.

לבנק מסגרת נרחבת לניהול ובקרת הסיכונים אליהם הוא נחשף, הכוללת מבנה ארגוני תומך בניהול ובקרת סיכונים אלה. ניהול הסיכונים בקבוצה מתבצע בראייה כוללת של פעילות הבנק בארץ ובשולחות חוץ לארץ, באופן שוטף בהתאם להנחיות בנושא ניהול ובקרת סיכונים שקבע הפיקוח על הבנקים בהוראות ניהול בנקאי תקין, ובפרט, הוראה מספר 310 של בנק ישראל - "ניהול סיכונים", ובהתאם למסגרת שהותוותה בנדבך השני של באזל, כולל השינויים הנדרשים עם כניסת באזל III לתוקף.

דירקטוריון הבנק והועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון אחראים להתוות את העקרונות הנדרשים לניהול ובקרת הסיכונים השונים אליהם חשוף הבנק במסגרת פעילותו, כולל קביעת תיאבון הסיכון ופיקוח אחר עמידת הבנק בעקרונות ובתיאבון הסיכון שקבע.

הנהלת הבנק מחויבת לניהול שוטף של הסיכונים המהותיים העומדים בפני הבנק, וליישום העקרונות שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק לטיפול בסיכונים אלה.

לבנק תהליך מוסדר למיפוי וזיהוי הסיכונים הכרוכים בפעילותו, הנקבעים לפי סף מהותיות, המבוסס במובחי שיעור מההון של הבנק. עקרונות הטיפול בסיכונים המהותיים השונים כפי שזוהו ומופנו, לרבות, תיאבון הסיכון, אופן המדידה, הניהול והמעורר של כל סיכון, מעוגנים במסמכי מדיניות ייעודיים.

תיאור תיאבון הסיכון וניהול הסיכונים

תיאבון הסיכון מגדיר את רמת הסיכון הכוללת שהבנק מעוניין ומסוגל לקחת על עצמו ומהווה קביעה ברמת-על ומגדיר היכן הבנק רוצה להימצא במובנים של תשואה מול סיכון. תיאבון הסיכון של הבנק נקבע לכל הסיכונים המהותיים באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות, כאשר המגבלות הכמותיות מוגדרות ברובן כשיעור של הון עצמי רובד 1 של הבנק. עבור מרבית הסיכונים נקבעו מגבלות למצב שוק רגיל, וכן למצב קיצון, וזאת בהסתמך על תוצאות תרחישי הקיצון השונים שעורך הבנק. בכל שנה, מאותגר תיאבון הסיכון על ידי מנהל הסיכונים הראשי, ההנהלה והדירקטוריון, לנוכח היעדים העסקיים שנקבעו בתוכניות העבודה, בהתאם לתוכנית האסטרטגית, לפרופיל הסיכון ולתוצאות תהליך הערכת ניהול הסיכונים האיכותי שמבצעים המנהלים בבנק. התהליך נועד לבחון את רמת הסיכונים השונים והצפי לכיוון התפתחותם במהלך השנה העוקבת. כתוצאה מכך, נתמכת האסטרטגיה העסקית של הבנק על ידי מסגרת תיאבון סיכון מתאימה, תוך כדי ניטור שוטף של פרופיל הסיכון והתראה במקרה שפרופיל הסיכון מגיע לגבולות תיאבון הסיכון שנקבע.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

תרחישי קיצון

תרחישי קיצון הינם טכניקות לניהול סיכונים המשמשות להערכת החשיפה של הבנק לסיכונים, הן בראייה נוכחית והן בראייה צופה פני עתיד. תרחישי הקיצון מהווים כלי נוסף, חשוב ומשלים לגישות, למדדים ולמודלים במסגרת ניהול ובקרת הסיכונים של הבנק. תוצאות תרחישי הקיצון משמשות את הבנק לאתגור תיאבון הסיכון ותכנון ההון. כמו כן, תרחישי הקיצון מציינים מוקדי סיכון מהותיים. לבנק מגוון רחב של מתודולוגיות חישוב לביצוע תרחישי קיצון. השימושים העיקריים של תרחישי הקיצון והעקרונות לקביעתם מעוגנים במסמך מדיניות מסגרת ניהול הסיכונים. הבנק עושה שימוש נרחב בתוצאות תרחישי הקיצון על מנת לאמוד את פוטנציאל פגיעת הסיכונים השונים ביעדיו העסקיים והפיננסיים, במסגרת תהליך תכנון ההון המהווה חלק ממסמך ה-ICAAP. תהליך ה-ICAAP בוחן האם לבנק די הון על מנת לעמוד בתוכנית האסטרטגית, המאותגרת על ידי שורה של תרחישי קיצון בדרגות חומרה שונות. תרחישי קיצון אלה פוגעים ברווחיות הבנק על ידי יצירת הפסדים פוטנציאליים לסיכונים המהותיים לפעילותו: אשראי, ריכוזיות אשראי, שוק וריבית בתיק הבנקאי, תפעולי לרבות אבטחת מידע וסייבר וסיכונים נוספים. דגש רב ניתן בתרחישי הקיצון על תיק המשכנתאות של הבנק ופעילות האשראי העסקית שלו. תוצאות תכנון ההון של הבנק, שהוגשו לבנק ישראל בחודש דצמבר 2018, אשר בוצעו על נהלי המחיצה השנייה של שנת 2018, בהתבסס על התוכנית האסטרטגית של הבנק ולאופק תכנון של שלוש שנים, מצביעות על כך כי בידי הבנק כרית ספיקה הונית מספקת להתמודדות עם מגוון הסיכונים הכרוכים בפעילות הבנק גם תחת אירועי קיצון. תוצאות התרחיש האחיד בדומה לתוצאות תרחישי הקיצון השונים המבוצעים בבנק, מלמדות כי פוטנציאל הפגיעה בביצועי הבנק, תחת תרחיש שכזה, הינו נמוך יחסית להון הבנק והרווח השנתי שלו.

הערכת גורמי הסיכון

להלן מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה שמונו כאחראים (Risk Owner) לכל אחד מהם:

גורם הסיכון	מידת ההשפעה של גורם הסיכון	Risk Owner
השפעה כוללת של סיכונים אשראי	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה העסקית
סיכון בגין איכות לווים וביטחונות	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות ענפית	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	נמוכה	
סיכון בגין תיק המשכנתאות	נמוכה	
השפעה כוללת של סיכונים שוק	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
סיכון ריבית	בינונית	
סיכון אינפלציה	נמוכה-בינונית	
סיכון שערי חליפין	נמוכה	
סיכון מחירי מניות	נמוכה	
סיכון נדילות	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
השפעה כוללת של הסיכון התפעולי	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון אבטחת מידע וסייבר	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון טכנולוגיית המידע	בינונית	מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ
סיכון משפטי	נמוכה-בינונית	יועצת משפטית ראשית
סיכון ציות ורגולציה	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון מוניטין ⁽¹⁾	נמוכה	מנהלת החטיבה לשיווק, פרסום ופיתוח עסקים
סיכון אסטרטגי-עסקי ⁽²⁾	נמוכה-בינונית	מנהל כללי

(1) הסיכון לפגיעה בתוצאות הבנק כתוצאה מפרסומים שליליים לגבי הבנק.

(2) הגדרת הסיכון האסטרטגי-עסקי כוללת את תהליך תכנון ניהול ההון.

מידת ההשפעה של הסיכונים השונים בטבלה לעיל, נקבעה בהתאם להערכות ההנהלה כפי שהן נערכות מעת לעת. הערכות אלה, נעשות על פי ניטור מדדי הסיכון הכמותיים השונים שקבע הבנק, כולל הצפי לכיוון התפתחותם וכן בהתבסס על הערכה איכותית של תהליכי ניהול הסיכונים, ואפקטיביות מעגלי הבקרה בהתאמה לתהליך ותוצאות ה-ICAAP שביצע הבנק, בהובלת מנהלי הסיכונים של הבנק.

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2019, פרופיל הסיכונים של הבנק הינו נמוך יחסית ובדומה לפרופיל הסיכונים בסוף שנת 2018. סיכונים בעלי רמות סיכון שאינן נמוכות, נובעים ככלל, מסיכון מובנה בפעילות הבנק, והם בהלימה לעקרונות תיאבון הסיכון שהוגדר. פוטנציאל ההפסד מאירועים בלתי צפויים, ביחס להון רווח הבנק, הינו נמוך, רווחיות הבנק היא יציבה, קרי תנודתיות הרווח נמוכה והכרית הונית הזמינה לבנק מספקת גם תחת תרחישי קיצון.

הבנק מקיים תהליכי זיהוי ומדידה של סיכונים על פי מגוון שיטות ומתודולוגיות לאמידת רמות הסיכון והחשיפה שלו לסיכונים השונים במהלך עסקים רגיל ובתרחישי קיצון. הבנק מפעיל שיטות מדידה כמותיות (מודלים, מדדים/אינדיקטורים, תרחישים וניתוחי רגישות ועוד) ושיטות מדידה איכותיות (הערכות מומחה וסקרים).

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים לרבעון הראשון של שנת 2019, וכן דוח הסיכונים לשנת 2018 המפורטים באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

סיכון אשראי

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון אשראי הוא הסיכון שלווה או צד נגדי של הבנק לא יעמוד בהחייבויותיו כלפי הבנק. סיכון זה מושפע ממספר גורמים עיקריים: סיכון עסקי הנובע מפעילותו של הלקוח, סיכוי ריכוזיות הנובעים מחשיפת יתר ללווה/קבוצת לווים ולענפי משק, סיכון ריכוזיות גאוגרפית, סיכון הנובע משינויים אקסוגניים, סיכויי אשראי בחוץ לארץ וסיכונים תפעוליים, שלהתממשותם יש השלכות על סיכויי האשראי. כמו כן, לסיכון זה יש קשרי גומלין עם מספר סיכונים נוספים כגון: סיכון השוק והריבית, סיכון הנדליות, סיכויי ציות וסיכונים נוספים.

ההשפעה הכוללת של סיכון האשראי, נותרה ברבעון הראשון של שנת 2019 ברמה נמוכה-בינונית, כאשר רמת הסיכון בתיק ההלוואות לדיור היא נמוכה.

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2019, המשיך הבנק בתהליכי יישום, הטמעה ושימושיות של המודלים המתקדמים לטובת ניתוח וניהול מיטבי של האשראי הקמעונאי.

החל מהמחצית השנייה של שנת 2018 מדורגים לקוחות החטיבה הקמעונאית במודלים מתקדמים ייעודיים. המודלים מכמתים את ההסתברות לכשל (PD) וכן את שיעור ההפסד בהינתן כשל (LGD) לאוכלוסיות העסקים הקטנים והלקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית. הניהול השוטף בפועל בחטיבה הקמעונאית מבוסס בעיקרו על מערכת המדח"ם (מערכת לניהול, דירוג, ותמחור לקוחות). פרופיל סיכון האשראי של הלקוחות הפרטיים לנוכח תיאבון הסיכון הנקבע גם על פי המודל הפנימי מצביע על רמת סיכון שאינה גבוהה המאופיינת ביציבות לאורך זמן.

ניתוח ההתפתחות באיכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

הגילוי על סיכון האשראי בגין חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים ניתן בהתייחס לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי הוראת ניהול בנקאי תקן 313, עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313).

נכון ליום 31 במרץ 2019 לא קיימת בבנק קבוצת לווים העומדת בתנאי המוזכר לעיל.

לפרטים נוספים בדבר חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים ראה פרק סיכון אשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2018.

לווים גדולים

להלן החלוקה הענפית של 6 הלווים הגדולים בקבוצה ליום 31 במרץ 2019 (במיליוני שקלים חדשים):

לווה מספר	ענף משק	סיכון אשראי מאזני ⁽⁴⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁴⁾	סיכון אשראי כולל ⁽⁴⁾
1.	גופים מוסדיים	21	1,438	1,459
2.	שאר שירותים פיננסיים	457	610	1,067
3.	בינוי	273	644	917
4.	בינוי	191	541	732
5.	בינוי	1	668	669
6.	שאר תעשייה	1	664	665

(4) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה הפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים בניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

מימון ממונף

מימון ממונף הינו מימון אשראי המועמד ללקוח ועומד באחד משני התבחינים הבאים:

1. אשראי למטרת עסקה הונית יוגדר כאשראי העומד באחד מהכללים הבאים:

- אשראי למטרת עסקה הונית (כהגדרתה להלן), ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-0.5% מהון הבנק או מ-35 מיליוני שקלים חדשים, לפי הגבוה מביניהם.
- אשראי למימון רכישת זכויות הוניות בתאגיד בנקאי אחר או בתאגיד החזקה בנקאית, ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-35 מיליוני שקלים חדשים.
- אשראי נוסף שהועמד ללווה במועד מאוחר ממועד מימון העסקה ההונית, אם פירעון האשראי מבוסס בעיקרו על תזרים מזומנים הנובע מהזכויות ההוניות שרכישתם מומנה על ידי התאגיד הבנקאי.

"עסקה הונית": עסקה שמטרתה אחת מהבאות:

- רכישה עצמית - רכישה או רכישה חוזרת, על ידי הלווה, של ההון העצמי המונפק של הלווה (לרבות תוכנית לרכישת מניות עבור עובדים).
 - רכישת תאגיד אחר - רכישה של זכות הונית כלשהי בתאגיד אחר, או רכישה של כלל נכסים או של חלק משמעותי מהנכסים בתאגיד אחר.
 - חלוקת הון - תשלום דיבידנד או עסקה אחרת שמטרתה להגדיל את הערך לבעלי המניות.
- עסקה הונית לעניין מימון ממונף, הינה עסקה בה יתרת האשראי גבוהה מ-0.5% מהון הבנק ושיעור המימון בה גבוה מ-50%.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

2. **מימון לחברות ממונפות** - הינו מתן אשראי לחברות בעלות מאפיינים המצביעים כי שינוי לרעה בסביבה הכלכלית הגלובלית או הייחודית למגזר בו הן פועלות, עלול להשפיע באופן משמעותי על כושר החזר האשראי לבנק. הבנק קבע קריטריונים המגדירים את האשראי הנכלל בקטגוריה זו, המבוססים על דירוג סיכון האשראי של הלקוח העסקי כפי שהוא בא לידי ביטוי במודל הדירוג של הבנק, וכן על מדדים למינוף (לחריגה גבוהה משמעותית מהנורמות המקובלות בענף) שנקבעו על בסיס יחסים פיננסיים מקובלים בקרב לקוחות הבנק בעלי אשראי מהותי בענפי משק עיקריים בהם פועל הבנק. המדדים למינוף וענפי המשק נבחנים בהתאם לשינויים בסביבה העסקית ובמידת הצורך נערכים בהם שינויים. כל לווה שהוצף בגין אחד או יותר מהקריטריונים שנקבעו נבחן פרטנית בפורום מימון ממונף, בו משתתפים נציגים מהחטיבה לבנקאות עסקית, החטיבה לבקרת סיכונים והחטיבה לחשבונאות ודיווח כספי, בו נבדקים תמורות ושינויים בפרמטרים הכספיים של החברה ושל הסביבה הכלכלית בה היא פועלת.

להלן פרטי חשיפות הבנק לאשראי העונה להגדרת מימון ממונף:

אשראי למטרת עסקאות הוניות (במיליוני שקלים חדשים):

ענף משק של הנרכשת	31 במרץ 2019			31 במרץ 2018			31 בדצמבר 2018		
	סיכון	אשראי	סיכון	הפרשה	סיכון	אשראי	סיכון	הפרשה	סיכון
שירותים עסקיים ואחרים	53	27	80	-	-	79	79	-	83
סך הכל	53	27	80	-	-	79	79	-	83

אשראי לחברות ממונפות (במיליוני שקלים חדשים):

ענף משק של הלווה	31 במרץ 2019			31 במרץ 2018			31 בדצמבר 2018		
	סיכון	אשראי	סיכון	הפרשה	סיכון	אשראי	סיכון	הפרשה	סיכון
תעשייה וחרושת	70	-	70	1	86	6	92	-	61
בינוי ונדל"ן	416	-	416	-	460	-	460	-	420
מסחר	277	50	327	-	442	41	483	-	282
מידע ותקשורת	36	90	126	-	40	110	150	-	130
שירותים פיננסיים	156	-	156	4	157	-	157	-	156
שירותים ציבוריים וקהילתיים	78	5	83	-	71	5	76	-	76
סך הכל	1,033	145	1,178	5	1,256	162	1,418	-	1,125

התפתחויות בסיכון אשראי בעייתי

להלן תמצית נתוני סיכון האשראי הבעייתי הכולל ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

סיכון אשראי כולל		
31 במרץ 2019	31 במרץ 2018	31 בדצמבר 2018
1,128	933	1,165
134	280	152
1,348	1,087	1,251
468	472	521
3,078	2,772	3,089

סיכון אשראי בעייתי:

סיכון אשראי פגום	1,128	933	1,165
סיכון אשראי נחות	134	280	152
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת - לדירוג	1,348	1,087	1,251
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת - אחר	468	472	521
סך הכל סיכון אשראי בעייתי	3,078	2,772	3,089

להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי (באחוזים):

31 במרץ 2019	31 במרץ 2018	31 בדצמבר 2018
0.5	0.5	0.6
1.5	1.4	1.5
2.3	2.5	2.4
0.7 ⁽²⁾⁽¹⁾	0.6	0.7
1.2	1.2	1.2

(1) שיעור זה שאינו לדירוג זניח.

(2) יתרת האשראי בפיגור לפני הפרשה לעומק הפיגור.

לפרטים נוספים ראה גם מידע מפורט בפרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי לעיל.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

ניתוח הפרשה להפסדי אשראי

להלן ניתוח התנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2019						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
766	644	263	1,673	4	1,677	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
43	8	27	78	(2)	76	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(43)	(1)	(25)	(69)	-	(69)	מחיקות חשבונאיות נטו
766	651	265	1,682	2	1,684	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2018						
699	630	245	1,574	1	1,575	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
53	6	22	81	1	82	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(41)	(1)	(18)	(60)	-	(60)	מחיקות חשבונאיות נטו
711	635	249	1,595	2	1,597	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה

לפרטים נוספים בדבר הפרשה להפסדי אשראי ראה ביאורים 6 ו-13 לדוחות הכספיים.

להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים להפרשה להפסדי אשראי (באחוזים):

31 במרץ 2019	31 במרץ 2018	31 בדצמבר 2018	
0.9	0.9	0.9	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
0.7	0.7	0.7	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
שלושה חודשים	שלושה חודשים	שנת 2018	
2019	2018		
0.2	0.2	0.2	שיעור הוצאות הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
0.1	0.1	0.1	שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
0.2	0.2	0.2	שיעור הוצאות הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו
0.4	0.5	0.4	מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיוור ⁽¹⁾
0.1	0.1	0.1	שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו

(1) השיעור בגין הלוואות לדיוור הינו זניח.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור)⁽⁴⁾

מגזר משקי הבית הינו מנוע צמיחה מרכזי ומהווה חלק משמעותי מהתוכנית האסטרטגית של הבנק לשנים 2017-2021. מגזר הלקוחות הפרטיים מאופיין ברמת פיזור גבוהה - הן בכמות הלקוחות והן באזור הגיאוגרפי. מרבית הלקוחות במגזר זה הינם שכירים, בעלי חשבון יחיד או משק בית משותף. מיתון בפעילות הריאלית מהווה גורם סיכון עיקרי בפעילות משקי הבית ועלייה בשיעור האבטלה עלולה להגדיל את היקף הלקוחות שייקלעו לקשיים.

מדיניות האשראי ונהלי העבודה לעניין מתן אשראי, לרבות ללקוחות פרטיים, כוללים הנחיות וקווים מנחים לעניין חיתום אשראי והתאמתו לצרכי הלקוח וליכולת ההחזר שלו: בחינת מטרת האשראי, שיעור המימון המבוקש, תקופת ההלוואה, ניתוח כושר החזר ומקורות החזר של הלקוח ביחס לכלל חביונותיו. זאת, תוך בחינת פרמטרים כלכליים שונים של הלקוח ובהתבסס בין השאר על הכנסה קבועה⁽²⁾ של הלקוח, פאסיבה משועבדת או פנויה, הכרות וניסיון העבודה המצטבר עמו.

הבנק עוקב באופן רציף אחרי רמת הסיכון בתיק האשראי לפרטיים, בין השאר באמצעות מודל פנימי לדירוג אשראי ללקוחות פרטיים; מעקב, ניטור וניתוח של ההוצאות בגין הפסדי אשראי; וכן באמצעות ביצוע מבחני קיצון מגוונים ובהם מבחני קיצון בהתאם להנחיות בנק ישראל, הכוללים תרחישים כגון מיתון במשק, גידול משמעותי בשיעור האבטלה ועלייה ברמת הריבית.

להלן פרטים על סיכון אשראי לאנשים פרטיים - יתרות ומאפייני סיכון שונים (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר	ליום 31 במרץ		
	2018	2018	
			חובות
2,158	1,959	2,100	יתרות עובר ושב
3,768	3,755	3,783	יתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
1,038	1,300	955	הלוואות לרכב - ריבית משתנה
734	818	920	הלוואות לרכב - ריבית קבועה
11,557	10,993	11,773	הלוואות ואשראי אחר - ריבית משתנה
218	188	217	הלוואות ואשראי אחר - ריבית קבועה
19,473	19,013	19,748	סך הכל חובות (אשראי מאזני)
			מסגרות לא מנוצלות, ערביות והתחייבויות אחרות
3,998	4,029	4,067	מסגרות עובר ושב לא מנוצלות
6,238	5,734	6,368	מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות
228	175	230	ערבויות
32	74	25	התחייבויות אחרות
10,496	10,012	10,690	סך הכל מסגרות לא מנוצלות, ערביות והתחייבויות אחרות (אשראי חוץ מאזני)
29,969	29,025	30,438	סך הכל סיכון האשראי לאנשים פרטיים
			מזה:
492	620	489	הלוואות בולט/בלון ⁽³⁾
			תיק נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות כנגד סיכון האשראי⁽⁴⁾
			תיק נכסים פיננסיים:
3,392	2,500	3,432	פקדונות
205	380	217	ניירות ערך
388	442	370	נכסים כספיים אחרים
697	1,042	690	בטוחות אחרות ⁽⁵⁾
4,682	4,364	4,709	סך הכל תיק נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות כנגד סיכון האשראי

(1) כהגדרתם בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 451.

(2) לצורך מדידת ההכנסה הקבועה בחשבון הלקוח, משתמש הבנק בנתוני "מחזור זכות" בחשבון הכוללים בין השאר משכורות וקצבאות קבועות.

(3) הלוואות בהן ניתן גרייס על הקרן לתקופה של מעל שנה.

(4) הסכומים המוצגים הינם תיק הנכסים הפיננסיים ובטוחות אחרות עד לגובה חובות הלקוח, בלבד.

(5) הביטוחונות הינם לאחר מקדם בטחון בהתאם למקדמי הבנק הנלקחים בחשבון בעת מתן האשראי. עיקר הקיסון נובע מעדכון כלפי מטה של מקדמי הביטחון של כלי רכב וגיל הרכב המרבי הנלקח בחישוב השווי לביטחון.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

להלן פילוח לפי גודל חבות הלווה⁽¹⁾:

ליום 31 בדצמבר 2018		ליום 31 במרץ 2018		ליום 31 במרץ 2019		תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)
סיכון אשראי כולל	מספר לויים	סיכון אשראי כולל	מספר לויים	סיכון אשראי כולל	מספר לויים	
473	273,164	596	274,347	619	288,892	עד 10
1,234	87,473	1,216	85,814	1,269	87,842	מעל 10
3,349	117,331	3,333	116,495	3,394	117,438	עד 20
6,805	120,070	6,697	117,937	6,945	121,463	מעל 20
8,364	77,903	8,070	74,986	8,604	79,816	עד 40
7,776	38,609	7,310	36,293	7,901	39,170	מעל 40
1,968	3,827	1,803	3,597	1,706	3,696	עד 80
29,969	718,377	29,025	709,469	30,438	738,317	מעל 80
						עד 150
						מעל 150
						עד 300
						מעל 300
						סך הכל

(1) מספר הלווים הינו לפי סך סיכון האשראי המאזני והחוזן מאזני.

להלן התפלגות אשראי מאזני לפי גובה ההכנסה הקבועה⁽¹⁾ בחשבון:

ליום 31 בדצמבר 2018		ליום 31 במרץ 2018		ליום 31 במרץ 2019		גובה הכנסה
במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	
632	3.2	642	3.4	746	3.8	חשבוניות ללא הכנסה קבועה לחשבון
5,904	30.3	6,027	31.7	5,853	29.6	נמוכה מ-10 אלפי ש"ח
6,999	35.9	6,677	35.1	7,108	36.0	הגבוהה מ-10 אלפי ש"ח ונמוכה מ-20 אלפי ש"ח
5,938	30.6	5,667	29.8	6,040	30.6	בגובה 20 אלפי ש"ח ומעלה
19,473	100	19,013	100	19,748	100	סך הכל

(1) לצורך מדידת ההכנסה הקבועה בחשבון הלקוח, משתמש הבנק בנתוני "מחזור זכות" בחשבון הכוללים בין השאר משכורות וקצבאות קבועות.

להלן התפלגות אשראי מאזני לפי התקופה הנותרת לפירעון⁽¹⁾:

ליום 31 בדצמבר 2018		ליום 31 במרץ 2018		ליום 31 במרץ 2019		תקופה לפירעון
במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	
3,590	26.5	3,637	27.3	3,591	25.9	עד שנה
4,641	34.3	4,645	34.9	4,772	34.4	מעל שנה ועד 3 שנים
2,394	17.7	2,303	17.3	2,523	18.2	מעל 3 שנים ועד 5 שנים
1,398	10.3	1,284	9.7	1,414	10.2	מעל 5 שנים ועד 7 שנים
1,524	11.2	1,430	10.8	1,565	11.3	מעל 7 שנים ⁽²⁾
13,547	100	13,299	100	13,865	100	סך הכל

(1) ללא עו"ש וכרטיסי אשראי.

(2) בעיקר הלוואות לשכירים עובדי מדינה, בהן החזר הלוואה מנוכה באופן ישיר מהשכר של הלקוח ורמת הסיכון בהן נמוכה באופן משמעותי מהלוואות דומות לאותה תקופה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

להלן פרטים על סיכון אשראי בעייתי לאנשים פרטיים לפני הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2018			ליום 31 במרץ 2018			ליום 31 במרץ 2019		
סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾		
כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני
233	4	229	219	4	215	235	3	232
0.78%	0.04%	1.18%	0.75%	0.04%	1.13%	0.77%	0.03%	1.17%

יתרת סיכון אשראי בעייתי⁽²⁾

(1) אשראי מאזני וחוץ מאזני לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה וקבוצת לווים.
 (2) היחס בין סיכון האשראי הבעייתי לסך סיכון האשראי לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

להלן שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לאנשים פרטיים (במונחים שנתיים):

שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		שנת 2018	שנת 2019
		0.46%	0.55%

שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך אשראי לציבור לאנשים פרטיים

נתוני סיכון אשראי לאנשים פרטיים מראים כי :

- סך חובות לאנשים פרטיים (אשראי מאזני) גדל בשיעור של 3.9% לעומת 31 במרץ 2018 ובשיעור של 1.5% לעומת 31 בדצמבר 2018, בעיקר עקב גידול בהלוואות ואשראי אחר.
- לא חלו שינויים מהותיים בהתפלגות החובות לאנשים פרטיים ברבעון הראשון של שנת 2019.

ליום 31 במרץ 2019:

11%	-	חשבונות עובר ושב
19%	-	כרטיסי אשראי
9%	-	הלוואות לרכב
61%	-	הלוואות ואשראי אחר

- כנגד 24% מסך כל החובות (אשראי מאזני) ליום 31 במרץ 2019, קיימים נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות, בחשבון הלקוח (שיעורים דומים ליום 31 במרץ 2018 וליום 31 בדצמבר 2018).

לאור מאפייני הסיכון במגזר, שיעור ההפרשה הקבוצתית האיכותית לאנשים פרטיים הינו גבוה ביחס למגזרים האחרים, וזאת בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2019

סיכון אשראי בענף המשק בינוי ונדל"ן בישראל

פעילות האשראי בענף זה מהווה רכיב משמעותי בפעילות האשראי של החטיבה העסקית. במימון ענף הבנייה והנדל"ן נעשה שימוש בכלי ניתוח ומעקב ספציפיים המסייעים לבנק בתהליך קבלת ההחלטות למתן ליווי פיננסי לפרויקטים השונים. מימון בנייה נעשה תוך התמקדות בעיקר בענף הבנייה למגורים באזורי הביקוש במרכז הארץ וברמות מחירים בינוניות. כמו כן, מתבצעת הקצאה מבוזרת של המימון בין איזורים גיאוגרפיים, גם בהתאם לביקושים הרלבנטיים. במתן אשראי לבנייה מתמקד הבנק בשיטת הליווי הפיננסי (ליווי סגור). יישום השיטה מיועד להקטין את החשיפה לסיכונים במתן האשראי, שכן היא מעגנת מעקב שוטף וצמוד על הפרויקטים הממומנים, הן לפני העמדת האשראי, והן במהלך ליווי הפרויקט, תוך ניתוק הפרויקט הממומן מהסיכונים העסקיים הטמונים בפעילויותיו האחרות של היזם - הלווה. הבנק נעזר במפקחי בנייה חיצוניים, ומסתמך בין היתר, על שיעבוד המקרקעין נשוא הפרויקט, כביטחון לאשראי. מתן האשראי במסגרת הליווי הפיננסי מבוצע רק במרכזי העסקים ובסניפים בעלי התמקצעות בנושא, ובפיקוח של סקטור הנדל"ן והבנייה. כמו כן, קבע הבנק מדיניות וכללים למימון עסקאות נדל"ן מסוגים אחרים כגון מימון נדל"ן מניב, קבוצות רכישה, פינוי בינוי, תמ"א 38 ועוד.

להלן פרטים על סיכון אשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי סוג ביטחון הנדל"ן (במיליוני שקלים חדשים)

31 במרץ 2019						
סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי		סיכון אשראי כולל בעייתי		סיכון אשראי		
סיכון אשראי	סיכון אשראי מאזני	בעייתי אחר ⁽⁴⁾	פגום	כולל	חוץ מאזני ⁽³⁾	מאזני ⁽²⁾
בביטחון נדל"ן בישראל:						
22	69	29	29	22,185	12,653	9,532
לדיור						
2	71	10	44	6,326	1,149	5,177
למסחר ולתעשייה						
24	139	39	73	28,511	13,802	14,709
סך הכל בביטחון נדל"ן בישראל						
12	42	53	149	5,325	2,943	2,382
שאינו בביטחון נדל"ן בישראל						
37	181	92	222	33,836	16,745	17,091
סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל						
26	67	26	1	20,607	11,480	9,126
מזה: מיועד לליווי פרויקטים						
31 במרץ 2018						
בביטחון נדל"ן בישראל:						
27	59	4	26	22,647	14,700	7,947
לדיור						
2	58	5	70	5,082	875	4,207
למסחר ולתעשייה						
29	117	9	96	27,729	15,575	12,154
סך הכל בביטחון נדל"ן בישראל						
14	45	62	141	5,835	3,331	2,504
שאינו בביטחון נדל"ן בישראל						
43	162	71	237	33,564	18,906	14,658
סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל						
30	68	4	3	21,096	13,341	7,755
מזה: מיועד לליווי פרויקטים						
31 בדצמבר 2018						
בביטחון נדל"ן בישראל:						
24	71	33	31	23,071	13,167	9,904
לדיור						
2	68	6	52	5,862	1,013	4,849
למסחר ולתעשייה						
26	139	39	83	28,933	14,180	14,753
סך הכל בביטחון נדל"ן בישראל						
13	42	69	146	5,169	2,908	2,261
שאינו בביטחון נדל"ן בישראל						
39	181	108	229	34,102	17,088	17,014
סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל						
26	70	26	1	20,681	11,470	9,211
מזה: מיועד לליווי פרויקטים						

(1) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי ואשראי לציבור - פגום מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לוה.

(2) אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור, חובות אחרים של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לוה.

(4) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני בגין הציבור שהינו נחות או בהשגחה מיוחדת.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

להלן פרטים על סיכון האשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי מצב הנכס (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2018			31 במרץ 2018			31 במרץ 2019			
סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽²⁾⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			
חוץ מאזני כולל			חוץ מאזני כולל			חוץ מאזני כולל			
5,465	430	5,035	4,400	1,737	2,663	5,683	575	5,108	ביטחון נדל"ן בישראל
18,619	12,752	5,867	19,137	12,764	6,373	17,905	12,254	5,651	נדל"ן שבנייתו טרם הושלמה:
4,849	998	3,851	4,192	1,074	3,118	4,923	973	3,950	קרקע גולמית
28,933	14,180	14,753	27,729	15,575	12,154	28,511	13,802	14,709	נדל"ן בתהליכי בנייה
5,169	2,908	2,261	5,835	3,331	2,504	5,325	2,943	2,382	נדל"ן שבנייתו הושלמה
34,102	17,088	17,014	33,564	18,906	14,658	33,836	16,745	17,091	סך הכל אשראי בביטחון נדל"ן בישראל
									שאינו בביטחון נדל"ן בישראל
									סך הכל סיכון אשראי לבינוי ונדל"ן

(1) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.
(2) סווג מחדש.

נתוני סיכון האשראי בענף בינוי ונדל"ן ליום 31 במרץ 2019 מראים כי כ-53% מסיכון האשראי המאזני וכ-69% מסיכון האשראי החוץ מאזני מיועד ללווי פרויקטים סגורים בנדל"ן, ברובם המכריע לבנייה למגורים באזורי הביקוש במרכז הארץ, חיפה, באר שבע וירושלים. רוב האשראי החוץ מאזני נובע מערביות חוק המכר לרוכשי דירות. מרבית סיכון האשראי בענף בינוי ונדל"ן מגובה בביטחון נדל"ן המשועבד במלואו לטובת הבטחת החזר האשראי. יצוין כי לחלק האשראי שאינו בביטחון נדל"ן קיימים ביטחונות אחרים כגון: פיקדונות, ניירות ערך ועוד. חלקו של ענף בינוי ונדל"ן בישראל מסך סיכון האשראי לציבור בבנק ליום 31 במרץ 2019, כמוצג להלן (סיכון אשראי לפי ענפי משק), הינו 13.5%. יצוין כי, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 315, שיעור החבות של ענף משק בינוי ונדל"ן (לצורך חישוב ריכוזיות ענפית) הינו 10.79% (שיעור זה אינו כולל התחייבויות, לרבות מותנות למתן אשראי או להוצאת ערבות וכן סכומי ערבויות חוק מכר בגין רכש הבנק פוליסת ביטוח).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד

ליום 31 במרץ 2019

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הפסדי אשראי ⁽³⁾							
ינתת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁵⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁴⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	
119	7	4	261	376	9,550	9,926	תעשייה
150	(6)	(21)	199	279	29,660	29,939	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁶⁾
68	(1)	12	23	35	3,862	3,897	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
175	27	22	217	309	10,782	11,091	מסחר
66	1	(2)	170	178	11,605	11,783	שירותים פיננסיים
142	15	23	112	241	14,836	15,077	ענפים אחרים
720	43	38	982	1,418	80,295	81,713	סך הכל מסחרי
650	1	8	57	1,404	136,526	137,930	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
265	25	27	84	235	30,232	30,766	אנשים פרטיים - אחר
1,635	69	73	1,123	3,057	247,053	250,409	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	7,681	7,681	בנקים בישראל וממשלת ישראל
1,635	69	73	1,123	3,057	254,734	258,090	סך הכל פעילות בישראל
47	-	5	5	21	6,049	6,070	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
2	-	(2)	-	-	10,764	10,764	בנקים וממשלות בחוץ לארץ
49	-	3	5	21	16,813	16,834	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
1,684	69	76	1,128	3,078	271,547	274,924	סך הכל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 205,437, אגרות חוב - 9,021, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 42, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 2,341 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 58,083.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (6) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,879 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 1,757 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני סך של 4,997 מיליוני שקלים חדשים בגינו נרכש ביטוח לתיק ערבויות חוק מכר וערבויות ביצוע בנוסח חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד - המשך

ליום 31 במרץ 2018

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הפסדי אשראי ⁽³⁾							
יטרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁵⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁴⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	
112	5	6	249	393	8,786	9,179	תעשייה
156	2	5	220	287	29,902	30,291	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁶⁾
49	(1)	(2)	17	21	3,252	3,273	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
165	17	32	205	304	10,271	10,575	מסחר
67	2	-	14	176	11,085	11,261	שירותים פיננסיים
125	16	12	114	244	13,672	13,916	ענפים אחרים
674	41	53	819	1,425	76,968	78,495	סך הכל מסחרי⁽⁷⁾
634	1	6	38	1,124	130,217	131,341	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
249	18	22	72	219	28,819	29,314	אנשים פרטיים - אחר
1,557	60	81	929	2,768	236,004	239,150	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
1	-	1	-	-	9,186	9,186	בנקים בישראל וממשלת ישראל
1,558	60	82	929	2,768	245,190	248,336	סך הכל פעילות בישראל
38	-	-	4	4	5,660	5,664	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
1	-	-	-	-	5,260	5,260	בנקים וממשלות בחוץ לארץ
39	-	-	4	4	10,920	10,924	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
1,597	60	82	933	2,772	256,110	259,260	סך הכל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 188,376, אגרות חוב - 8,967, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 46, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 3,153 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 58,718.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדירור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(6) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,683 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 1,773 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני סך של 5,312 מיליוני שקלים חדשים בגינו נרכש ביטוח לתיק ערבויות חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

(7) סווג מחדש.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד - המשך

ליום 31 בדצמבר 2018

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הפסדי אשראי ⁽³⁾							
יתרת הפרשה	מחיקות חשבונאיות להפסדי אשראי	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁵⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁴⁾	סיכון אשראי כולל ⁽⁴⁾	
122	18	33	279	422	9,555	9,977	תעשייה
165	(8)	(1)	203	297	30,604	30,901	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁶⁾
55	(4)	(1)	26	40	3,161	3,201	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
180	44	74	234	347	10,663	11,010	מסחר
69	5	6	168	180	11,774	11,954	שירותים פיננסיים
134	42	49	113	240	14,098	14,338	ענפים אחרים
725	97	160	1,023	1,526	79,855	81,381	סך הכל מסחרי
643	22	36	60	1,310	134,650	135,960	אנשים פרטיים - הלוואות לדירוג
263	91	109	77	233	29,752	30,245	אנשים פרטיים - אחר
1,631	210	305	1,160	3,069	244,257	247,586	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	9,850	9,850	בנקים בישראל וממשלת ישראל
1,631	210	305	1,160	3,069	254,107	257,436	סך הכל פעילות בישראל
42	(2)	2	5	20	6,304	6,324	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
4	-	3	-	-	9,097	9,097	בנקים וממשלות בחוץ לארץ
46	(2)	5	5	20	15,401	15,421	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
1,677	208	310	1,165	3,089	269,508	272,857	סך הכל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 202,053, אגרות חוב - 10,988, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 26, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 3,240 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 56,550.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות הלוואות לדירוג שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדירוג שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 יום או יותר.

(6) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 2,023 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 2,241 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני סך של 4,794 מיליוני שקלים חדשים בגינו נרכש ביטוח לתק ערבויות חוק מכר וערבויות ביצוע בנוסח חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

חשיפה למדינות זרות - מאוחד⁽⁴⁾ סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

חשיפות עיקריות למדינות זרות

המדינה	31 במרץ 2019			31 במרץ 2018			31 בדצמבר 2018		
	מאזנית ⁽²⁾	חץ מאזנית ⁽⁴⁾⁽³⁾⁽²⁾	סך הכל	מאזנית ⁽²⁾	חץ מאזנית ⁽⁴⁾⁽³⁾⁽²⁾	סך הכל	מאזנית ⁽²⁾	חץ מאזנית ⁽⁴⁾⁽³⁾⁽²⁾	סך הכל
ארצות הברית	9,298	523	9,821	4,506	614	5,120	6,639	519	7,158
צרפת	1,347	2,152	3,499	1,520	2,612	4,132	1,384	2,092	3,476
בריטניה ⁽⁶⁾	2,357	1,068	3,425	-	-	-	2,133	1,182	3,315
גרמניה	304	2,698	3,002	373	3,000	3,373	321	2,651	2,972
אחרות	2,467	1,107	3,574	3,981	1,443	5,424	2,518	1,105	3,623
סך הכל החשיפות למדינות זרות	15,773	7,548	23,321	10,380	7,669	18,049	12,995	7,549	20,544
מזה: סך החשיפות למדינות יוון, פורטוגל, ספרד, איטליה	36	47	83	47	66	113	35	66	101
מזה: סך חשיפות למדינות LDC	459	98	557	535	116	651	433	130	563
מזה: סך כל החשיפות למדינות עם בעיות נזילות ⁽⁵⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ראה הערות להלן.

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני, מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקן 313.
- (4) יתרת החשיפה החוץ מאזנית כוללת סך של 4,997 מיליוני שקלים חדשים בגין רכישת ביטוח ממבטחי משנה בינלאומיים לתיק ערבויות חוק מחר של לווים בענף הנדל"ן בישראל. (ליום 31 במרץ 2018 - 5,312 מיליוני שקלים חדשים, ליום 31 בדצמבר 2018 - 4,794 מיליוני שקלים חדשים). לפרטים בדבר עדכון מקדם ההמרה לאשראי (CCF) המוחל על ערבויות להבטחת השקעות של רוכשי דירות על פי חוק המכר. ראה ביאור 9 לדוחות הכספיים.
- (5) לימים 31 במרץ 2019 ו-31 בדצמבר 2018 אין לבנק חשיפה למדינות זרות עם בעיות נזילות.
- (6) ליום 31 במרץ 2018 החשיפה לבריטניה לא עלתה על סף הדיווח הנדרש על פי הוראות הדיווח לציבור של בנק ישראל.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

להלן נתוני חשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾⁽²⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

חשיפת אשראי נוכחית		סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽³⁾		דירוג אשראי חיצוני
לאחר קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁵⁾	לפני קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו	חוץ מאזני ⁽⁴⁾	לאחר קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁶⁾	לפני קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁵⁾	
31 במרץ 2019					
6,256	6,326	5,188	1,068	1,138	AAA עד AA-
310	405	264	46	141	A+ עד A-
35	35	27	8	8	BBB+ עד BBB-
27	27	27	-	-	BB+ עד B-
-	-	-	-	-	נמוך מ: B-
-	-	-	-	-	ללא דירוג
6,628	6,793	5,506	1,122	1,287	סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים
31 במרץ 2018					
6,189	6,251	5,655	534	596	AAA עד AA-
369	436	272	97	164	A+ עד A-
50	50	-	50	50	BBB+ עד BBB-
20	20	20	-	-	BB+ עד B-
-	-	-	-	-	נמוך מ: B-
-	-	-	-	-	ללא דירוג
6,628	6,757	5,947	681	810	סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים
31 בדצמבר 2018					
5,860	5,967	5,040	820	927	AAA עד AA-
281	297	271	10	26	A+ עד A-
60	60	57	3	3	BBB+ עד BBB-
20	20	20	-	-	BB+ עד B-
-	-	-	-	-	נמוך מ: B-
1	1	-	1	1	ללא דירוג
6,222	6,345	5,388	834	957	סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

נכון לימים 31 במרץ 2019, 31 במרץ 2018 ו-31 בדצמבר 2018 אין סיכון אשראי בעייתי, נטו. סיכון אשראי בעייתי - סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים, דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו. חשיפת הבנק הינה, רובה ככולה, לבנקים ולבנקים להשקעות, הרשומים בעיקרם באנגליה, ארצות הברית, גרמניה, שווייץ וצרפת.
- (2) לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי.
- (3) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (4) בעיקר ערבויות והתחייבויות למותן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'. יתרת החשיפה החוץ מאזנית למוסדות פיננסיים כוללת סך של 4,997 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 במרץ 2019 (ליום 31 במרץ 2018 - 5,312 מיליוני שקלים חדשים וליום 31 בדצמבר 2018 - 4,794 מיליוני שקלים חדשים) בגין רכישת ביטוח ממבטחי משנה בינלאומיים לתיק ערבויות חוק מכר של לוויים בענף הנדל"ן בישראל.
- (5) מוצג לאחר קיזוז שווי הוגן של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצדדים נגדיים החתומים על הסכמי התחשבות נטו. מספרי ההשוואה סווגו מחדש.
- (6) בגין קיזוז ההפקדות במזומן המהוות בטוחה ונוגעות לעסקאות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

חשיפות האשראי המוצגות לעיל אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בביירות ערך מגובי נכסים. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים), ראה ביאור 11. לדוחות הכספיים.

חלק מהחשיפות הנכללות בטבלה לעיל נכללות גם במסגרת סיכון אשראי לפי ענפי משק, תחת ענף "שירותים פיננסיים". במסגרת זו נכללים פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים. עסקאות עתידיות, המשוקלות בהתאם לכללי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313, נכללות כחלק מסיכון האשראי החוץ מאזני, ואינן נכללות בטבלה לעיל.

במסגרת מדיניות ניהול החשיפות למוסדות פיננסיים זרים, קובע דירקטוריון הבנק, בין היתר, את תיאבון הסיכון, קרי, את מגבלות החשיפות המקסימליות למדינות ולמוסדות פיננסיים זרים, תוך התאמת גובה החשיפה להערכת הסיכון לגבי כל מדינה ומוסד פיננסי. מגבלות החשיפה נקבעות, בין היתר, על בסיס דירוג המדינות והמוסדות הפיננסיים השונים, הערכת הבנק את רמת הסיכון, ובאופן המונע ריכוזיות של החשיפות.

הבנק קובע את היקף החשיפה לכל מוסד פיננסי על בסיס הדירוג האחרון הקיים לאותו מוסד, אשר בוצע על ידי אחת מחברות הדירוג הבינלאומיות המובילות, ועל בסיס נתונים פיננסיים של המוסד הנבדק. מגבלות החשיפה לכל מוסד כוללות היקפי חשיפה מקסימליים וטווחי זמן מקסימליים לפירעון עבור סוגים שונים של פעילויות ועסקאות. לצורך כך, נלקח בחשבון גם קיומו (או אי קיומו) של הסכם קיזוז לפעולות בנגזרים מול אותו מוסד פיננסי. כמו כן נקבע במסגרת המדיניות, מדרג סמכויות לאישורן של עסקאות ספציפיות בתחום מגבלות החשיפה.

הבנק עוקב אחר פרסומם של דירוגים עדכניים לגבי מוסדות פיננסיים להם הוא חשוף, ובהתאם לצורך מתאים את מגבלות החשיפה ואת החשיפה בפועל לדירוג העדכני. כמו כן, בוחן הבנק באופן שוטף מידע נוסף ככל שקיים וזמין, לגבי אותם מוסדות, במטרה לנטר חשיפות גם במקרים בהם דירוג האשראי אינו משקף בהכרח את תמונת המצב המלאה.

הבנק מביא בחשבון את מועדי הפירעון של חשיפות האשראי במסגרת צרכי הנזילות של הבנק. פיקדונות כספיים מופקדים בדרך כלל לתקופות קצרות, ואילו חשיפה בגין נגזרים והשקעות בביירות ערך הינה לתקופות ממושכות יותר.

סיכון האשראי לדירוג והתפתחות

במסגרת ניהול סיכונים האשראי, נוקט הבנק אמצעים שונים לניהול, בקרת והפחתת סיכונים הנובעים ממתן אשראי לדירוג. הבנק מעריך את פרופיל הסיכון הגלום במתן אשראי לדירוג כנמוך ביחס לסיכון הגלום בתיק האשראי הכולל של הבנק, כתוצאה מפיזור רחב של לקוחות, פיזור גיאוגרפי של נטלי האשראי, מינוף נמוך באופן יחסי, שקטן בעת האחרונה עקב הוראות בנק ישראל, נהלי בדיקה מעמיקים של טיב הלוואים ושל יכולת החזר שלהם, וגיבוי האשראי בביטחון הנכסי.

הבנק מבצע באופן שוטף פעילויות לבקרה ולניהול הסיכון הגלום באשראי לדירוג, באחריות החטיבה הקמעונאית, החטיבה לבקרת סיכונים וגורמים נוספים בבנק. פעילות זו כוללת גם ניתוח התיק לפי גורמי הסיכון הטמונים בו (LTV, יחס החזר, מיקום גאוגרפי, גיל ההלוואה, עשירוני הכנסה ועוד), וביצוע מגוון תרחישי קיצון, הבוחנים את השפעת גורמי המאקרו על רמת הסיכון של התיק, ובעיקר, השפעת שיעור האבטלה ושיעור הריבית. הבנק פיתח מודל מתקדם לדירוג אשראי לדירוג הכולל דירוג לכל הלוואה וחישוב פוטנציאל ההפסד במקרה של כשל. מודל זה מתווסף למערך הניטור הקיים של הבנק.

תיאבון ופרופיל הסיכון בתחום המשכנתאות

הבנק קבע במסגרת מדיניות סיכונים האשראי מגבלות שונות על פעילות האשראי לדירוג, בהתחשב בגורמי הסיכון המרכזיים. גורמים אלה נבחנים מעת לעת ובהתאם מתווספות מגבלות על פי הצורך, קרי, על פי פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות בפועל ומגמת התפתחותו והוראות רגולטוריות של בנק ישראל.

תיאבון הסיכון בתחום המשכנתאות מוגדר במספר רב של מדדי סיכון הבוחנים היבטי סיכון אשראי וריכוזיות ברמת הביצועים השוטפים. מדדים אלה כוללים, בין השאר, את פרמיית הסיכון הדיפרנציאלית (המבטאת את רמת הסיכון של נטל המשכנתא), שיעור המימון בהלוואה, מיקום הנכס (סיכון גיאוגרפי), מדד איכות האשראי (ראה להלן במסגרת בקרת האשראי), יחס החזר מהכנסה, מטרת ההלוואה, תקופת ההלוואה, תמהיל המסלולים בהלוואה, סוג הנכס, איכות המסמכים, ריבית נורמטיבית, עושר פיננסי ומגבלות צולבות על שילוב של מספר פרמטרים.

הבנק מנטר באופן שוטף את פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות, ואת התפתחותו לאורך זמן, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע. בפרט, מתבצע ניטור זה במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני של הבנק, המוצג ונדון בהנהלת הבנק, בועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובדירקטוריון. מניטור זה עולה כי מדדי הסיכון המובילים, ממשיכים להימצא ברמה נמוכה יחסית. מדדים אלה כוללים את שיעורי המימון, יחס החזר להכנסה, שיעורי האובליגו בכשל, ובפרט שיעורי הפיגור בהלוואות חדשות (בנות שנה), נתון המצביע על איכות החיתום הגבוהה בבנק. יצוין, כי שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק (לסוף חודש מרץ 2019) עומד על כ-52.5% (שיעור המשקף את שיעור המימון בעת מתן האשראי - ראה הרחבה להלן). הבנק אומד, בנוסף, את שיעור המימון ה"אמיתי" בתיק, זאת, בהתבסס על השינויים בערכי הנכסים על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אל מול יתרות התיק הנוכחיות. שיעור זה נמוך משיעור המימון המקורי, עקב העלייה המתמשכת במחירי הדירוג, הגלומה במלאי המשכנתאות בתיק. נתונים אלה מחזקים את הערכת הבנק כי פוטנציאל ההפסד לבנק בגין תיק המשכנתאות, גם בתרחיש של ירידה מהותית במחירי הדירוג, הוא נמוך. בנוסף, בוחן הבנק באופן סדיר את תיק המשכנתאות שלו בתנאי קיצון, כולל תחת שינוי מהותי בתנאי המאקרו, במספר מתודולוגיות. תוצאות מבחני הקיצון מצביעות כי רמת הסיכון של התיק נמצאת בירידה וכי פוטנציאל הנזק מאירוע קיצון חמור במשק הינו נמוך.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2019

להלן היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית:

היקפי ביצוע (במיליוני שקלים חדשים)		
שיעור שינוי	שלושה חודשים	
באחוזים	2018	2019
3.4	5,309	5,492
40.3	72	101
22.2	18	22
4.0	5,399	5,615
10.2	587	647
4.6	5,986	6,262
(7.7)	11,621	10,723

משכנתאות שבוצעו (לדיוור ולכל מטרה)

מכספי הבנק

מכספי האוצר:

הלוואות מוכונות

הלוואות עומדות ומענקים

סך הכל הלוואות חדשות

הלוואות שמוחררו

סך הכל ביצועים

מספר לווים (כולל מיחזורים)

להלן פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיוור⁽¹⁾ ליום 31 במרץ 2019 (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור מימון	שיעור החוזר	גיל ההלוואה ⁽²⁾ (הזמן שחלף ממועד מתן ההלוואה)							
		עד 3 חודשים	עד שנה	1-2 שנים	2-5 שנים	5-10 שנים ומעלה	10 שנים		
עד 60%	עד 35%	2,783	8,791	11,237	25,305	18,203	6,000	72,319	סך הכל
35%-50%	35%-50%	250	879	1,310	4,146	5,119	1,321	13,025	
50%-80%	50%-80%	-	-	4	41	1,442	490	1,977	
מעל 80%	מעל 80%	-	-	-	-	116	87	203	
60%-75%	עד 35%	1,251	3,712	4,112	14,305	8,356	1,286	33,022	
35%-50%	35%-50%	78	315	430	1,670	1,846	340	4,679	
50%-80%	50%-80%	-	-	-	11	377	126	514	
מעל 80%	מעל 80%	-	-	-	-	25	18	43	
מעל 75%	עד 35%	101	436	310	281	1,013	1,063	3,204	
35%-50%	35%-50%	9	31	22	34	206	360	662	
50%-80%	50%-80%	-	-	-	-	32	109	141	
מעל 80%	מעל 80%	-	-	-	-	1	26	27	
		4,472	14,164	17,425	45,793	36,736	11,226	129,816	סך הכל
									מזה:
		275	933	1,122	2,487	1,717	203	6,737	הלוואות שניתנו בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליון שקלים חדשים
		6.1%	6.6%	6.4%	5.4%	4.7%	1.8%	5.2%	אחוז מסך האשראי לדיוור
									הלוואות בריבית משתנה:
		1,225	4,044	4,646	12,567	12,083	4,272	38,837	לא צמודות בריבית פריים
		21	29	26	94	2,685	2,086	4,941	צמודות למדד ⁽³⁾
		127	389	733	1,185	1,520	253	4,207	במטבע חוץ ⁽³⁾
		1,373	4,462	5,405	13,846	16,288	6,611	47,985	סך הכל
		27.4%	28.6%	26.7%	27.4%	32.9%	38.1%	29.9%	הלוואות לא צמודות בריבית פריים מסך האשראי לדיוור
		0.5%	0.2%	0.1%	0.2%	7.3%	18.6%	3.8%	הלוואות צמודות למדד בריבית משתנה מסך האשראי לדיוור
		2.5%	3.3%	1.9%	0.7%	3.4%	13.9%	3.1%	הלוואות בשיעור מימון גבוה מ-75% מסך האשראי לדיוור

(1) יתרת הלוואות לדיוור לאחר הפרשה לפי עומק הפיגור.

(2) יתרות האשראי המוצגות לעיל מחולקות לקבוצות גיל בהתאם למועד בו החל הביצוע הראשון של ההלוואה, וזו כוללת באותה קבוצת גיל גם את יתרות האשראי שניתנו בפועל בתקופות מאוחרות יותר.

בנוסף, מחזורים של הלוואות, אינם משנים את גיל ההלוואה, כלומר יתרת ההלוואה משייכת למועד המקורי של העמדת ההלוואה. אופן טיפול זה רלוונטי גם למחזור של הלוואות "מוכונות" שהועמדו במקורן באחריות המדינה ומוחררו להלוואות באחריות הבנק.

(3) בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נכללות הלוואות בהן מתעדכן שיעור הריבית בתדירות של עד 5 שנים (ולא עד בכלל).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

מאפייני תיק האשראי לדירור של הבנק

מדיניות הבנק בתחום המשכנתאות מבוססת על גישה שמרנית, תוך הגבלת הסיכון הספציפי בכל הלוואה באמצעות בחינת מאפיינים שונים. מאפיינים אלה כוללים את שיעור המימון, שיעור ההחזר ביחס להכנסה הקבועה של הלווה, ויכולת הלווה לעמוד בהחזרים השוטפים גם בתרחישים של שינוי בריבית. במקרים בהם ניתנות הלוואות בעלות מאפיינים שאינם עומדים באחד או יותר מהסטנדרטים שקבע הבנק למאפיינים האמורים, מחייב הבנק את קיומם של חיזוקים אחרים, כגון ערבים להלוואה, יכולת החזר מוכחת שאינה מבוססת על הכנסה שוטפת של הלווה, ועוד. בשנים האחרונות, לאור ההתרחבות בשוק הדירור והריבית הנמוכה יחסית ששוררת במשק, הגביר הבנק את האמצעים הננקטים לניטור וצמצום הסיכון, באופן שבא לידי ביטוי בירידה משמעותית במאפייני הסיכון של הלוואות, כפי שיפורט להלן (כל הנתונים להלן נכונים ליום 31 במרץ 2019).

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק למעורר הסיכון בתיק האשראי לדירור הינו שיעור המימון (היחס שבין סכום הלוואה לבין שווי הנכס המשמש כביטחון).

שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק ליום 31 במרץ 2019 עומד על 52.5%, בהשוואה ל-54.1% ביום 31 במרץ 2018 ול-52.6% ליום 31 בדצמבר 2018. מתוך היקפו הכולל של תיק האשראי של הבנק, בסך 129.8 מיליארדי שקלים חדשים, כ-96.9% ניתן בשיעור מימון מקורי נמוך מ-75%, המבטיח את הלוואה גם במקרה קיצון של ירידה של 25% בשווי הנכס המשמש לביטחון.

שיעור המימון בדיווח זה הינו שיעור המימון ההיסטורי שחושב במועד אישור הלוואה, והוא אינו מביא בחשבון פירעונות שוטפים, המקטינים את יתרת הלוואה, ושינויים בשווי הנכסים המשמשים כביטחון. העלייה המשמעותית במחירי הדירור החל מסוף שנת 2008, ומנגד צמצום יתרות הלוואות בגין הפירעונות השוטפים, מביאים לירידה בשיעור המימון ה"אמיתי", העדכני להיום, וכאמור לעיל, בהתבסס על השינויים בערכי הנכסים על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אל מול יתרות התיק הנוכחיות. שיעור זה נמוך משיעור המימון ההיסטורי. היקף הלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה מ-75% בשנתיים האחרונות, מגיע ל-0.9 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-0.7% בלבד מתיק הלוואות לדירור.

יצוין בהקשר זה כי שיעור המימון הממוצע של הבנק ליום 31 במרץ 2019, בהתחשב ביתרות לסילוק עדכניות (ללא עדכון של ערך הנכס בעקבות שינויים במחירי הדירור) היה יורד כדלקמן: בהלוואות שגילן עד שנה, בשיעור של כ-4.1%. בהלוואות שגילן שנה עד 5 שנים, בשיעור של כ-7.1%, בהלוואות שגילן מעל 5 שנים, בשיעור של כ-19.5% ובסך כל הלוואות, בשיעור של כ-11.3%.

שיעור הלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה (מ-75%) מסך תיק האשראי לדירור של הבנק הינו 1.9% באשראי שניתן לפני שנה ועד שנתיים, 3.3% באשראי שניתן לפני 3 חודשים ועד שנה, ו-2.5% באשראי שניתן ברבעון הראשון של שנת 2019.

שיעור ההחזר מההכנסה הקבועה

שיעור המימון בהלוואה לדירור משמש מדד למידת הביטחון של הלוואה, ללא קשר למאפייני הלווה עצמו. לכן, בנוסף על כך, בעת אישור משכנתא, מחייב הבנק את הלווה להציג יכולת לעמוד בפירעונות השוטפים של הלוואה כסדרם, בעיקר באמצעות חישוב שיעור ההחזר החודשי מתוך ההכנסה הקבועה של הלווה.

שיעור ההחזר הממוצע בתיק האשראי לדירור של הבנק הוא 26.4%. כ-83.6% מתוך תיק המשכנתאות של הבנק ניתן ללווים ששיעור ההחזר שלהם נמוך מ-35% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-23.2%). כ-14.2% מתיק המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 35% עד 50% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-39.4%). כ-2.0% מתוך המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 50% עד 80% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: 59.5%) וכ-0.2% בלבד ניתנו ללווים בעלי שיעור החזר גבוה מ-80% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-92.0%).

הלוואות ששיעור ההחזר בהן גבוה, הינן הלוואות הניתנות ללווים בעלי היקף גדול של רכוש נוסף, ואשר יכולת ההחזר שלהם אינה מבוססת בהכרח על הכנסה שוטפת, ללווים בעלי הכנסה גבוהה מאוד שלגביה שיעור ההחזר משמעותי פחות, או בהתקיים חיזוקים נוספים להלוואה, מעבר לנכס הממושכן ויכולת ההחזר של הלווה עצמו, כגון ערבים בעלי איתנות פיננסית.

הלוואות בריבית משתנה

הבנק מאפשר ללקוחותיו ליטול הלוואות לדירור הכוללות חלק בריבית משתנה הן במסלול הצמוד (מדד, מטבע חוץ) והן במסלול הלא צמוד (הלוואות שקליות).

הנחיית הפיקוח על הבנקים מיום 3 במאי 2011, הגבילה את חלק הלוואה שניתן בריבית שעשויה להשתנות במהלך תקופה של 5 שנים ל-33% מסך הלוואה לכל היותר. על פי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 29 באוגוסט 2013 נקבע בנוסף, כי תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואות לדירור בהן היחס בין חלק הלוואה בריבית משתנה לבין סך הלוואה עולה על 67%, וזאת ללא תלות בתדירות שינוי הריבית.

הבנק מעמיד לרשות לקוחותיו את הידע והמומחיות של עובדיו לצורך הבנת הסיכונים בהלוואה בריבית משתנה והאופן בו ניתן לצמצם או להימנע מסיכון זה. הבנק מיעיץ ללקוחותיו לייחס משקל ראוי לסיכון זה ולנהוג בזהירות בהחלטתם על הרכב הלוואה.

היקף הלוואות צמודות הפריים שניתנו בשנתיים האחרונות, המהוות את מרכיב הסיכון העיקרי במשכנתאות אלה, מגיע ל-9.9 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-7.6% בלבד מתיק הלוואות לדירור.

עם זאת, יצוין כי לפני אישור הלוואה לא צמודה בריבית פריים, בדומה לאישורי הלוואות במסלולים אחרים בריבית משתנה, בוחן הבנק את יכולת ההחזר של הלווה בתרחיש בו יעלה שיעור ריבית הפריים לשיעור "ריבית נורמטיבית".

היקף הלוואה

היקף הלוואות שנתן הבנק בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליוני שקלים חדשים הגיע ביום 31 במרץ 2019 ל-6.7 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-5.2% בלבד מתיק האשראי לדירור של הבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

הפרשה לפי עומק הפיגור

להלן פרטים על ההפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314, ליום 31 במרץ 2019 (במיליוני שקלים חדשים):

עומק הפיגור								
סך הכל	יתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזרו ⁽²⁾	בפיגור של 90 יום או יותר						
		סך הכל מעל 90 ימים	מעל 33 חודשים	מעל 6 חודשים		מעל 15 חודשים		
				מעל 6 ועד 15 חודשים	מעל 90 ימים ועד 6 חודשים	מעל 15 ועד 33 חודשים	מעל 33 ועד 15 חודשים	
301	39	254	202	14	17	21	8	סכום בפיגור
117	6	111	110	1	-	-	-	מזה: יתרת ההפרשה לריבית ⁽³⁾
1,870	85	1,265	131	80	286	768	520	יתרת חוב רשומה
205	41	164	88	39	37	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾
1,665	44	1,101	43	41	249	768	520	יתרת חוב נטו

- (1) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.
 (2) הלוואות בהן נחתם הסדר החזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואות שטרם הגיע מועד פירעון.
 (3) בגין ריבית על סכומים שבפיגור.
 (4) לא כולל יתרת ההפרשה לריבית.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי לדיור, ראה דוח הסיכונים לשנת 2018 המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון תפעולי

תיאור הסיכון והתפתחותו

הסיכון התפעולי מוגדר על ידי בנק ישראל כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הבנק הגדיר מסגרת לניהול סיכונים תפעוליים, הכוללת הגדרה של הממשל התאגידי המפרט את תחומי הסמכות והאחריות של קווי ההגנה, ואת חשיבותה של הטמעת תרבות נאותה לניהול הסיכונים התפעוליים, הכוללת הגדרה של הממשל התאגידי המפרט את תחומי הסמכות והאחריות של קווי ההגנה, ואת הסיכון התפעולי בבנק מטופל באופן אקטיבי ובמטרה לתמוך בפעילות העסקית, לשפר את התהליכים העסקיים העיקריים הכרוכים בפעילותם, ועל ידי כך, להגדיל את הערך העסקי, ולא רק למזער את ההפסדים הצפויים מהסיכון התפעולי. סיכון אבטחת מידע וסייבר - סיכון אבטחת מידע הינו סיכון הנובע מליקויים בהגנה על מערכות המחשב של הבנק והמידע הנכלל בהן. סיכון סייבר נובע מאירוע בו מתבצעת תקיפה של מערכות המחשב על ידי או מטעם יריבים חיצוניים או פנימיים לבנק. סיכון טכנולוגיית המידע - סיכון הנובע מכשל של מערכות הבנק כתוצאה מליקויים בזמינות וביצועי המערכות, ביצועים לא נכונים וחוסר תמיכה של המערכות בצרכים העסקיים של הבנק. סיכון משפטי - סיכון להפסד כתוצאה מחשיפה לקנסות, תביעות משפטיות ו/או צעדי עונשין מהפרות חוזיות ואי הסכמות. הסיכון המשפטי כולל סיכונים הנובעים מחשיפה משפטית בשל התנהלות הבנק עם בעלי העניין השונים שלו (כגון: לקוחות, ספקים וצדדים שלישיים אחרים). הבנק מיישם את הוראות ניהול בנקאי תקין 355 בנושא ניהול המשכיות עסקית. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2019 הושלמו מספר משימות בנושא המשכיות העסקית על פי תוכנית עבודה, בין היתר הושק שאלון תקופתי לבדיקת שלמות ועדכניות תיק החירום הסניפי, עודכנו נהלי חירום ותורגלה הפעלת סניפים באמצעות גנרטורים. במקביל, הוחל בהנעת משימות מרכזיות בתוכנית העבודה בין היתר ריעון רשימת שירותים במסגרת ה-BIA (ניתוח השלכות עסקיות) ותכנון תרגיל שנתי מרכזי.

אבטחת מידע והגנת הסייבר

הוראה 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, מתווה עקרונות לניהול נאות של סיכונים סייבר באופן המחייב הרחבה והתאמה של המסגרת לניהול סיכונים טכנולוגית המידע, בהיבט תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. בהתאמה, אושרה בבנק אסטרטגיה ומדיניות הגנת סייבר מקיפה ונקבעו קווי ההגנה ליישומה, מונה מנהל אבטחת מידע והגנת סייבר הכפוף למנהל החטיבה לבקרת סיכונים ובאחריותו, בין היתר, קביעת מדיניות אבטחת המידע והגנת הסייבר בבנק, פיתוח תוכנית עבודה להגנת הסייבר, מעקב אחר יישום תוכנית העבודה בתחום זה ובחינה של אפקטיביות מערכות ותהליכי אבטחת המידע והגנת הסייבר. מערכות הבנקאות הישירה בבנק כוללות תהליכי אבטחת מידע בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 367 ובכלל זה מנגנוני הזדהות, אופן שליחת מידע ללקוחות וזיהוי פעולות חריגות.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2019

רמת הסיכון במהלך הרבעון הראשון של שנת 2019 נותרה בינונית. במהלך רבעון זה, זוהו מספר ניסיונות הונאה בודדים כנגד לקוחות (באמצעות מתקפות דיוג) במסגרתם נגנבו פרטי ההזדהות שלהם לחשבון במטרה לבצע פעולות לא מורשות בחשבונותיהם. מרבית הניסיונות לביצוע פעולות לא מורשות זוהו ונמנעו באמצעות מערכי ההגנה, אותם מפעיל הבנק להגנה על חשבונות לקוחותיו. במקביל, חוזקו לקראת סוף הרבעון מנגנוני ההגנה המופעלים במערכות הבנק על מנת להמשיך ולצמצם את היכולת להונות את הלקוחות ולבצע פעולות לא מורשות בחשבונותיהם. פעולות אלו הינן כחלק מתהליכי התחקור והפקת הלקחים הקיימים בבנק בהקשר לאיום המתפתח.

סיכון טכנולוגיית המידע

במשך השנים האחרונות התרבו הסיכונים הכרוכים בניהול טכנולוגיית המידע, כפונקציה של פיתוח והטמעת טכנולוגיות חדשות והתפתחויות של סיכונים ואיומים חדשים. לבד ממצב שגרה מסגרת ניהול טכנולוגיית המידע מטפלת במצבי כשלים מערכתיים כגון: תקלות מערכת ובהיערכות למצב חירום. זאת על מנת להבטיח לבנק שמירה על רצף פעילות עסקית גם בעת התראה או חירום. בכך ניתן יהיה למזער סיכונים מוניטין וסיכונים עסקיים העלולים להתפתח במצבים אלו.

לאור ההתפתחויות הקיימות בשוק הפיננסי, גילן של המערכות הקיימות בבנק ומעבר בנק יהב לפלטפורמה חדשה, הבנק סיים תהליך לבחינת מעבר מערכת הליבה של שוק ההון של הבנק למודול שוק ההון של פלטפורמה חדשה והחל בפריקט ברבעון הראשון של שנת 2019.

סיכון משפטי

סיכון משפטי הוגדר, במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין 350 בנושא סיכונים תפעוליים והוא כולל העדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם וכן "כולל, אך אינו מוגבל, לחשיפה לקנסות או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים". החטיבה המשפטית של הבנק מנתחת באורח שוטף את מרכיבי הסיכון המשפטי, את גבולותיו (כפי שנובעים למשל מזהות הצד הנגדי, מאופן יצירת הבטוחות וכדומה) וכן את מאפייניו הספציפיים, תוך בחינה של רמת הסיכון והחשיפה אליו בשים לב לקווי הפעילות העסקית השונים של הבנק. ברבעון הראשון של שנת 2019, רמת הסיכון המשפטי נותרה נמוכה-בינונית, בדומה להערכה בדוח השנתי של 2018, לאור ההסכם שחתם הבנק עם הרשויות בארצות הברית.

לפרטים נוספים בדבר הסיכון התפעולי ראה דוח הסיכונים לשנת 2018 המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון שוק וריבית

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון שוק (Market Risk) - הינו הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי ההון של מכשיר פיננסי עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה).

סיכון ריבית בתיק הבנקאי (Interest Rate Risk in the Banking Book) - הינו הסיכון לרווחי הבנק (שינוי בהכנסות) או לשווי הכלכלי של הבנק, הנובע בעיקר, משינויים במבנה עקומי הריבית הרלבנטיים לפעילות הבנק, תזוזות שונות שאינן זהות של עקומים שונים שבהם הבנק משתמש לתמחור וניהול החשיפות שלו, או מהעובדה ששינוי בריבית יכול לגרום לשינוי במבנה הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כתוצאה ממימוש אופציות לפירעון מוקדם, בגין שינוי ברמת הריבית במשק.

סיכון השוק בתיק הסחיר הינו מזערי, על פי מדיניות הבנק. מבנה הבנק המוסטה תיק משכנתאות, מייצר שימושים לטווחים ארוכים, אשר כנגדם מגייס הבנק מקורות. הערכת החשיפה של הבנק לסיכונים ריבית לרבעון הראשון של שנת 2019, נותרה ברמת סיכון בינונית.

להלן ערך ה-VAR של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שנת	רבעון ראשון	
	2018	2019
לסוף התקופה	537	431
ערך מקסימלי במהלך התקופה	640 (פברואר)	585 (פברואר)
ערך מינימלי במהלך התקופה	537 (דצמבר)	431 (ינואר)

מרבית סיכון השוק נובע מסיכון הריבית בתיק הבנקאי, כפי שיוצג להלן. תוצאות בחינת ה-Back-Testing על מודל ה-VAR ההיסטורי-אנליטי מצביעות על מקרה אחד שבו ההפסד היומי עלה על ערך ה-VAR שנחזה. מספר מקרים זה עומד בקריטריונים, כפי שהוגדרו על ידי ועדת באזל, לבחינת איכות מודל ה-VAR.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

ניתוח סיכון הריבית בתיק הבנקאי

להלן השפעת⁽¹⁾ תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE (במיליוני שקלים חדשים):

31 במרץ 2019					
שינוי בשווי הוון					
מטבע ישראל					
מטבע חוץ					
לא צמוד	צמוד למדד דולר	אירו	אחר	סך הכל	
240	(1,617)	141	27	12	עלייה של 2%
(1,267)	1,060	(143)	(30)	(393)	ירידה של 2%
31 במרץ 2018					
(753)	(1,488)	48	(47)	(1)	עלייה של 2%
1,340	1,850	(27)	53	1	ירידה של 2%
31 בדצמבר 2018					
(289)	(2,076)	46	(43)	(1)	עלייה של 2%
757	2,522	(30)	48	-	ירידה של 2%

(1) מחושב על סמך נתונים שוטפים המשמשים לצורך ניהול סיכון הריבית בפועל.

במסגרת עריכת התחזית לתזרימים הצפויים מפירעון משכנתאות בבנק, נלקחות בחשבון הנחות לגבי שיעור ואופן הסילוקים המוקדמים. סיכון שוק בתיק הסחיר של הבנק, שמורכב בעיקרו מתיקים המנוהלים בחדר עסקאות, מנוהל באמצעות מגבלות כמותיות המוגדרות לכל תיק בהתאם לפעילותו.

יתרות עובר-ושב זכות נפרסו על פי הפרקטיקה המקובלת בהתאם להנחיות באזל, קרי למח"מים של 3 עד 4 שנים לסוגי לקוחות שונים.

הבנק ביצע במהלך שנת 2018, בחינה מקיפה למתודולוגית אמידת הסיכון, בהתאמה לפרקטיקה המקובלת ביישום עקרונות באזל. בעקבות כך, מדיניות הבנק, כולל שיטות המדידה ומגבלות הסיכון הנגזרות מהן, עודכנה באופן מהותי במהלך הרבעון הראשון של שנת 2019, כך שתשקף באופן מהימן יותר את חשיפת הריבית, לרבות ההשפעות הדינמיות של האופציות ההתנהגותיות הגלומות בתיק המשכנתאות ובפיקדונות, התלויות בריבית. כמו כן, עקומי ההיוון עודכנו מעקומי זירו לעקומי מחירי המעבר.

בהמשך לכך, מדידת סיכון הריבית ירדה בצורה מהותית.

הבנק קבע תיאבון סיכון בשיעור של 13.5% מהוון, בתרחיש זעזוע סטנדרטי לקיצון, תרחיש PV02, קרי, תזוזה מקבילית של 2% בעקומים. כמו כן הוגדרו קווים מנחים של ההנהלה ברמות סיכון נמוכות יותר, ועבור תרחישי המייצגים מהלך עסקים רגיל.

מידע כמותי על סיכון ריבית - ניתוח רגישות

שווי הוון נטו מותאם⁽¹⁾ של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו:

ליום 31 במרץ 2018			ליום 31 במרץ 2019		
שקל	מט"ח ⁽²⁾	סך הכל	שקל	מט"ח ⁽²⁾	סך הכל
12,678	(30)	12,648	9,321	953	10,274
(2,463)	14,330	11,867	8,184	782	8,966

שווי הוון נטו מותאם⁽¹⁾

מזה: תיק בנקאי

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי הוון נטו מותאם⁽¹⁾ של הבנק וחברות מאוחדות שלו:

ליום 31 במרץ 2018			ליום 31 במרץ 2019		
שקל	מט"ח ⁽²⁾	סך הכל	שקל	מט"ח ⁽²⁾	סך הכל
(144)	(41)	(185)	30	(6)	24
(162)	(18)	(180)	31	(5)	26
107	44	151	34	12	46
119	22	141	32	30	62
שינויים מקבילים					
(144)	(41)	(185)	30	(6)	24
(162)	(18)	(180)	31	(5)	26
107	44	151	34	12	46
119	22	141	32	30	62
שינויים לא מקבילים					
(313)	(49)	(362)	(194)	(97)	(291)
258	42	300	247	94	341
145	28	173	200	83	283
(255)	(28)	(283)	(192)	(85)	(277)

עלייה במקביל של 1%

מזה: תיק בנקאי

ירידה במקביל של 1%

מזה: תיק בנקאי

התללה⁽³⁾

השטחה⁽⁴⁾

עליית ריבית בטווח הקצר

ירידת ריבית בטווח הקצר

(1) שווי הוון נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פקדונות לפי דרישה.

(2) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

(3) ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.

(4) עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 במרץ 2019

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית:

ליום 31 במרץ 2018			ליום 31 במרץ 2019			שינויים מקבילים עלייה במקביל של 1% מזה: תיק בנקאי ירידה במקביל של 1% מזה: תיק בנקאי
הכנסות מימון שאינן מריבית ^(א)	הכנסות ריבית	סך הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית ^(א)	הכנסות ריבית	סך הכל	
240	456	696	270	843	573	
220	456	676	227	800	573	
(248)	(489)	(737)	(277)	(731)	(454)	
(226)	(489)	(715)	(231)	(685)	(454)	

(4) כולל השפעת שווי הוגן, רווחים (הפסדים) מפעילות באיגרות חוב והשפעת צבירת ריבית על פעילות בנגזרים.

רגישות ההכנסה חושבה בהתבסס על פריסה של יתרות העובר-ושב בהתאם למודל המקובל בבנק. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 15 בדוחות הכספיים.

ניתוח החשיפה למדד ושער חליפין

להלן ניתוח רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן (לפני השפעת מס), ליום 31 במרץ 2019, גידול (שחיקה) בהון (במיליוני שקלים חדשים):

תרחיש קיצון היסטורי ^(א)			תרחישים			מדד ⁽²⁾ דולר ליש"ט יין אירו פר"ש
ירידה מקסימלית	עלייה מקסימלית	ירידה של 10%	ירידה של 5%	עלייה של 5%	עלייה של 10%	
(126.5)	153.1	(1,638.7)	(819.4)	757.7	1,515.4	
(3.7)	5.1	(4.6)	(5.7)	8.8	20.6	
0.1	0.2	-	0.1	0.4	1.2	
-	0.3	1.7	0.2	0.3	0.4	
(0.7)	1.1	(11.3)	(1.5)	1.1	2.7	
0.1	(0.7)	0.1	0.1	(0.2)	(0.4)	

(1) תרחיש הקיצון חושבו על בסיס שינויים יומיים בשערי החליפין ושינויים חודשיים במדד ב-10 השנים האחרונות.

(2) רגישות הון לעלייה ולירידה של 3% במדד המחירים לצרכן הינה 454.6 ו-491.6 (מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה).

לפרטים נוספים בדבר סיכון שוק וריבית, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון מחירי מניות

לפרטים בדבר סיכון מחירי מניות, ראה דוח הסיכונים לשנת 2018 המפורט באתר האינטרנט של הבנק. לפרטים בדבר השקעות במניות בתיק הבנקאי, ראה ביאור 5 בדוחות כספיים אלה, וכן ביאורים 12 ו-15 א' בדוחות הכספיים לשנת 2018.

סיכון נזילות ומימון

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון נזילות - סיכון הנובע מאי הוודאות לגבי זמינות המקורות, ויכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר.
סיכון מימון - סיכון הנובע ממחסור במקורות מימון או עלויות גבוהות מידי לגיוס מקורות.

סיכון הנזילות מנוהל בכפוף למגבלות הדירקטוריון וההנהלה, תוך מאמץ למזער הפסדים הנובעים מהשקעת עודפי נזילות בנכסים עם נזילות גבוהה, אך בעלי תשואה נמוכה.

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2019 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון.

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2019 לא נצפו אירועים חריגים מהותיים. יצוין, כי במהלך חודש מרץ 2019 העלה הבנק את רמת הכוונות לכוננות מוגברת, עקב המתוחות הביטחונות שנרשמה באזור עוטף עזה והדרום. בפועל לא נצפו כל אירועים ו/או אינדיקטורים שיש בהם בכדי להצביע על התממשות של אירוע נזילות. בתחילת חודש אפריל 2019, בעקבות החזרה לשגרה, החלט בבנק לחזור למצב עסקים רגיל.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הנזילות ראה דוח הסיכונים לשנת 2018 המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון המימון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות באמצעות מגבלות דירקטוריון והנהלה על ריכוזיות מקורות המימון, והפחתת התלות בצדדים נגדיים מהותיים.

מקורות המימון העיקריים של הבנק הינם מקורות מימון יציבים ומגוונים לטווחי זמן שונים - פיקדונות קמעונאיים ועסקיים, פיקדונות ארוכים מגופים פיננסיים וכן, הנפקות איגרות חוב וכתבי התחייבות. הבנק מייחס חשיבות רבה לפיזור מקורות המימון ופועל באופן יזום לגיוס מקורות לטווחים ארוכים, בין השאר על ידי מגוון הפיקדונות הרחב המוצע לציבור הלקוחות על ידי הבנק, פיקדונות עם מאפיינים ייחודיים המאפשרים ללקוח ליהנות מריבית גבוהה יחסית בטווח הארוך ואופציות לנזילות במהלך התקופה. ברבעון הנוכחי המשיך הבנק בפעילותו לגיון מקורות המימון והפחתת סיכון הריכוזיות. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2019 סיכון ריכוזיות מקורות המימון נותר נמוך.

לפרטים נוספים בדבר מקורות המימון, ראה פרק התפתחותי במקורות המימון לעיל.

לפרטים נוספים בדבר סיכון המימון ראה דוח הסיכונים לשנת 2018 המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2019

יחס כיסוי הנזילות

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 - "יחס כיסוי נזילות", הדרישה הרגולטורית המזערית הינה 100%. כחלק ממדיניות ניהול הסיכונים, דירקטוריון הבנק קבע כי תישמנה כריות ביטחון נוספות מעבר ליחס המזערי הרגולטורי כך שיעד יחס כיסוי הנזילות של הבנק והקבוצה בשנת 2018 יעמוד על שיעור הגבוה ב-5% מהדרישה המזערית. היחס מנוהל ומדווח בסך כל המטבעות יחדיו ובמטבע חוץ בנפרד, הן ברמת הבנק והן על בסיס קבוצתי. היחס בתאגיד הבנקאי "סולו" והן היחס במאוחד מחושב יומית, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות, בתקופת 90 הימים שקדמו לתאריך הדוח. הוראה זו הינה בנוסף לניהול סיכון הנזילות תחת מודלים פנימיים, כנדרש בהוראה 342, כפי שתואר לעיל.

יחס כיסוי הנזילות הממוצע (מאוחד) לרבעון הראשון של שנת 2019 הסתכם ב-120%. כאמור לעיל, במהלך הרבעון הראשון של שנת 2019, לא נרשמו חריגות ממגבלות יחס זה.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הנזילות ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

ליום 31 במרץ 2019 הסתכמה יתרת שלושת קבוצות המפקידים הגדולות בקבוצת הבנק ב-9.8 מיליארדי שקלים חדשים.

גיוס המקורות ומצב הנזילות בבנק - במהלך הרבעון הראשון של שנת 2019 חלה עלייה ביתרת פיקדונות הציבור בבנק. יתרת פיקדונות הציבור עלתה מהיקף של 199.5 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2018, להיקף של 204.8 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 במרץ 2019, גידול של 2.6%.

במגזר הלא צמוד, היקף פיקדונות הציבור במגזר זה הגיע לסך של 148.0 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של 1.6% לעומת סוף שנת 2018. במגזר צמוד המדד גדל היקף פיקדונות הציבור ל-16.1 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של 11.6% ובמגזר מטבע חוץ עלה היקף פיקדונות הציבור ל-40.6 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של 3.2% לעומת סוף שנת 2018.

לפרטים נוספים בדבר יחס כיסוי הנזילות ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכונים אחרים

סיכון ציות ורגולציה

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון הציות (Compliance Risk) הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את "הוראות הציות".

סיכון הציות כולל גם את הסיכון חוצה הגבולות, המוצג בנפרד להלן.

סיכון הציות נותר ללא שינוי במהלך הרבעון הראשון של שנת 2019 והוא מוגדר נמוך-בינוני אך להערכת הבנק הינו במגמת ירידה.

הירידה נובעת, בין היתר, מהמשך הטיפול בסיכונים שסווגו ברמות הגבוהות, ומהמשך הגברת הבקרה וההדרכות, המשך יעול תהליכי העבודה בתחום וניהול ממוקד הכולל טיוב חשבונות של לקוחות שבהם אותרו חוסרים של מסמכים ונתונים.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הציות והרגולציה ראה דוח הסיכונים לשנת 2018 המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון חוצה גבולות (Cross Border Risk) הוא הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות חוק או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, הנובעים מאי עמידה של הבנק בהוראות דין שמקורן במדינות אחרות, בין הוראות המחייבות את הבנק, ובין הוראות שאינן מחייבות אך אי קיומן עלול להסב לבנק נזקים, או מפעילות בחוץ לארץ של לקוחות הבנק בניגוד להוראות דין כלשהו.

סיכון חוצה הגבולות כולל גם, אך לא רק, סיכון לנזק, לרבות פגיעה במוניטין, בשל תביעות או הליכי אכיפה אחרים מצד רשויות במדינות זרות, בקשר עם דיני מס זרים החלים על לקוחות מסוימים של הבנק, חוקי איסור הלבנת הון ומימון טרור, סנקציות של גופים בינלאומיים ורשויות זרות, או דין אחר. סיכון חוצה הגבולות חל גם בשלוחות הבנק בחוץ לארץ; בפעילות עם לקוחות תושבי-חוץ; בפעילות עסקית שמקיימים נציגי הבנק במדינות זרות וביחס לכספים של לקוחות ישראליים פרטיים המושקעים בחוץ לארץ.

סיכון חוצה הגבולות כולל גם את הסיכון הנובע מהחובות הנגזרות מדיני מס אמריקאים, החלים על פעילות קבוצת הבנק מחוץ לארצות הברית (FATCA - Foreign Account Tax Compliance Act), וכן (QI - qualified intermediary). הסיכון נובע גם מהחובות הנגזרות מהתקן שפורסם על ידי ארגון ה-OECD (OECD - Common Reporting Standard - CRS).

תיאבון הסיכון של הבנק לסיכונים חוצי גבולות הינו אפסי.

סיכון חוצה הגבולות נותר ללא שינוי במהלך הרבעון הראשון של שנת 2019 והוא מוגדר נמוך-בינוני. הבנק מנהל את הסיכון, בין היתר, על ידי עדכון נהלים, מיכון תהליכי עבודה, קיום הדרכות וקביעת סניפים מתמחים לפעילות מול לקוחות אלה. הבנק מקיים באופן שוטף מבצעי טיוב לעדכון ותיקוף המידע הקיים על לקוחותיו. ברבעון הראשון של השנה הבנק נערך לביצוע הדיווחים בהתאם לתקנות ה-CRS ובהתאם לתקנות ה-FATCA. במהלך רבעון זה חתם קצין הציות על הצהרה בדבר עמידת הבנק בחובות הסכם ה-OI מול הרשויות האמריקאיות.

סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מאי ציות להוראות איסור הלבנת הון ומימון טרור.

תיאבון הסיכון של הבנק בכל הקשור לסיכון הנובע מאיסור הלבנת הון ומימון טרור הינו אפסי.

סיכון איסור הלבנת הון נותר ללא שינוי ברבעון הראשון של שנת 2019, זאת לאור המשך פעילות אינטנסיבית של הדרכה והטמעה לצד בקרות ממוקדות סיכון, וכן נקיטת פעולות אפקטיביות לצורך מניעת הישנות אירועים חריגים וכשלי ציות. המערכת הטכנולוגית לאיתור פעילות בלתי רגילה ולדיווחים פועלת בצורה שוטפת בסניפים ומאפשרת בקרה הדוקה על הפעילות הבנקאית. זאת, תוך גידול בפעילות העסקית, ועל רקע המשך פעילות רגולטורית מוגברת הבאה לידי ביטוי, בין היתר, בפרסום הוראות חדשות בתכיפות גבוהה אליהן הבנק נערך בהתאם.

לפרטים נוספים בדבר סיכון חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון ראה דוח הסיכונים לשנת 2018 המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון מוניטין

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון המוניטין מופה על ידי הבנק כסיכון מהותי, שכן, מאירועי עבר ניתן ללמוד כי פגיעה במוניטין של גוף פיננסי עשויה להביא לאובדן ערך משמעותי. סיכון המוניטין הינו סיכון עצמאי, אך יכול גם לנבוע מהתממשות סיכונים אחרים בבנק, כגון, התממשות אירוע סיכון תפעולי. כמו כן, פגיעה במוניטין הבנק יכולה לגרום להתממשות של סיכונים אחרים, ובפרט, סיכון הנזילות, במסגרתו תהיה דרישה גוברת של לקוחות למשיכת פיקדונות. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2019 לא אירעו אירועים שהשפיעו לרעה על מוניטין הבנק. לפרטים נוספים בדבר סיכון המוניטין ראה דוח הסיכונים לשנת 2018 המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אסטרטגי-עסקי

תיאור הסיכון והתפתחותו

סיכון אסטרטגי-עסקי הינו סיכון בזמן אמת או פוטנציאל עתידי לפגיעה ברווחים, בהון או במוניטין הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של החלטות, או בהיערכות לא מספקת לשינויים בסיביבה העסקית. קרי, הסיכון שהבנק בחר אסטרטגיה שגויה או שהוא לא יוכל לממש את התוכנית העסקית והאסטרטגית על פי התכנון. מהותיות הסיכון האסטרטגי מחייבת את הבנק לנקוט אמצעים שיאפשרו את ניהול הסיכון, תוך נקיטת אמצעים להערכה ולזיהוי מקדים של אירועים, העלולים למנוע את יישום האסטרטגיה.

בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 27 בנובמבר 2017, התקשר הבנק בהסכם עם בעלי מניות בנק אגוד לרכישת 100% מבנק אגוד ומיזוגו עם הבנק בדרך של החלפת מניות. ביום 30 במאי 2018 התקבלה החלטת ממלא מקום הממונה על התחרות להתנגד למיזוג בנק אגוד עם ולתוך בנק מזרחי טפחות. הואיל ולא התקיימו תנאים מתלים לפרסום הצעת הרכש, הרי שלפי הוראות ההסכם, נחשב ההסכם כבטל מעיקרו החל מיום 27 ביוני 2018 ואין למי מהצדדים לו התחייבויות כלשהן הנובעות מההסכם ו/או טענות כנגד הצדדים האחרים בהסכם. ביום 5 באוגוסט 2018 התקשר הבנק עם בעלי המניות בבנק אגוד בתוספת להסכם, על פיה הוסכם כי הצדדים וכן אגוד יגישו ערר על החלטה. ערר כאמור הוגש לבית הדין לתחרות ביום 6 בספטמבר 2018 וכן הוגשה תגובת רשות התחרות.

התממשותה של עסקת רכישת בנק אגוד, אם וככל שתתממש, תאתגר את הבנק בשל מהלך המיזוג התפעולי של שני הבנקים לצד המשך מימוש יעדי התוכנית האסטרטגית הקיימת של מזרחי טפחות.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים נוספים בדבר הסיכון האסטרטגי-עסקי ראה דוח הסיכונים לשנת 2018 המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

לפרטים נוספים בדבר סיכונים סביבתיים ראה פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2018.

מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי חשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנוותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומי (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי חשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית.

עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 בדוחות הכספיים לשנת 2018.

יישום כללי חשבונאות על ידי הנהלה בעת עריכת הדוחות הכספיים כרוך לעיתים בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים ועל התוצאות העסקיות המדווחים במסגרת הדוחות הכספיים. חלק מההנחות, ההערכות והאומדנים הינם קריטיים למצב הכספי או לתוצאות הפעולות המשתקפות בדוחות הכספיים של הקבוצה, וזאת עקב מהותיות הנושא, מורכבות החישובים או מידת ההיתכנות של התממשות נושאים השרויים בחוסר ודאות.

הפרשות בגין תביעות משפטיות

בדוחות הכספיים נכללו הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים, במקום בו לדעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת של יועציה המשפטיים, נדרשה הפרשה.

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, סווגו התביעות בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון כמפורט להלן:

- 1) סיכון צפוי (Probable): הסתברות מעל 70% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"צפויה", נערכת הפרשה מתאימה בדוחות הכספיים.
- 2) סיכון אפשרי (Reasonably Possible): הסתברות בין 20% ל-70% להפסד בגין התביעה. בתביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"אפשרית", נערכת במקרים מסוימים הפרשה מסימת בדוחות הכספיים, בהתאם לשיקול דעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים.
- 3) סיכון קלוש (Remote): הסתברות נמוכה מ-20% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"קלושה", לא נערכת הפרשה בדוחות הכספיים.

בביאור 26 ג' בדוחות הכספיים השנתיים ניתן גילוי לתביעות מהותיות, שסכומן (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק ובביאור 10 ב. בדוחות כספיים אלה ניתן גילוי לשינויים מהותיים ביחס לאמור בדוחות הכספיים השנתיים.

כמו כן, ניתן גילוי לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת, בהתאם לעניין, על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו ועל חוות דעת יועציהם המשפטיים, לא ניתן במועד עריכת הדוחות הכספיים להעריך את סיכוייהן, ולכן לא בוצעה בגין הפרשה.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, רשאי הבנק לקבוע לגבי תובענה ייצוגית כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון, בארבעת הדוחות הכספיים המתפרסמים לאחר הגשת התביעה, וכן במקרה של עיכוב הליכים על פי החלטת בית משפט. מעבר לכך, רק במקרים נדירים רשאי הבנק לקבוע כי לא ניתן להעריך את סיכויי התממשות החשיפה.

יצוין כי ההפרשה בגין תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות, תלויה בגורמים רבים וכרוכה באי ודאות גבוהה. מידע חדש שיגיע לבנק בעתיד ונוגע לחשיפות הקיימות למועד אישור הדוחות הכספיים יכול להשפיע באופן מהותי על גובה החשיפה או גובה ההפרשה הנדרשת בגין החשיפה.

לפרטים בדבר המדיניות החשבונאית בנושאים קריטיים, ראה פרק מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2018.

לפרטים בדבר שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים בנושא הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ובמכשירים נגזרים וחשבונאות גידור ראה פרק שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים לעיל.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 במרץ 2019

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים המבוססות על דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-Sarbanes-Oxley Act האמריקאי, חתמו המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה המצורפת לדוחות הכספיים בנושא "בקורות ונהלים לגבי הגילוי" (להלן: "הצהרה על הגילוי").

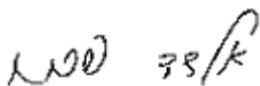
הצהרה על הגילוי כאמור, מתייחסת לבקורות ולנהלים אשר תוכננו להבטיח שמידע אשר נדרש הבנק לגלות בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, נצבר, מעובד ומועבר לנהלת הבנק באופן המאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי. כן מתייחסת ההצהרה, לקביעתה של בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי, ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

בהמשך להתאמת הבקורות והנהלים לגבי הגילוי הנוגעות לשינוי מבנה הדוחות הכספיים אשר בוצעו בשנת 2018, בוצעו ברבעון הראשון של שנת 2019 התאמות נוספות הנוגעות לדוחות כספיים רבעוניים. הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק, העריכו ליום 31 במרץ 2019 את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום התקופה שהסתיימה ביום 31 במרץ 2019, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2019 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

אלדד פרשר

מנהל כללי

משה ידמן

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

רמת גן, ט"ו באייר התשע"ט

20 במאי 2019